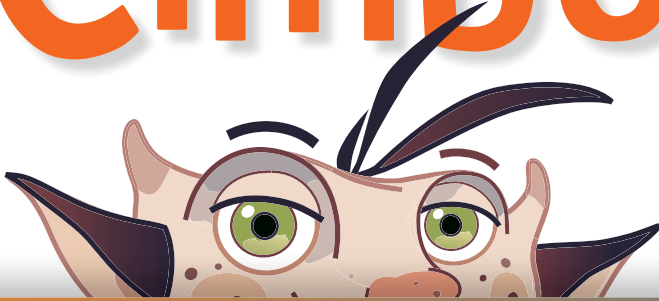

Cimbora

kíváncsi diákok lapja

2024.
október

Vida Krisztina:
Lidércország

4. oldal

Búcsú Kónya Évától (1941–2024)

Több mint huszonöt év után először készül Cimborá *Barangoló* nélkül... 2024. június 16-án elhunyt Kónya Éva, lapunk hűséges szerzője. És nekünk nem csak Őt, a melegszívű, kíváncsi és tájékozott, minden iránt érdeklődő munkatársat kell elengednünk, hanem a gazdagon illusztrált, tömör, pontos és érdekes információkat hozó, színes kaleidoszkópját

is. A rovatot, amelyet több mint kétszáz lapszámon át csiszolt izgalmas és változatos témák között barangolva, azzal a tudással, amely csak a lényeglátók sajátja: kevés szóval sokat mondani.

Kónya Eszter kollázsával búcsú-zunk Tőle, emlékét és munkásságát megőrizzük.

Nyugodjon békében!

Farkas Kinga

Kónya Eszter kollážsa

Cimborá

kíváncsi diákok lapja

2024. október, XXXIV. évfolyam

Szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat

10–15 éves diákoknak

ISSN 1222-1910

A Cimborá árát a Kovászna Megyei Művelődési Központ

bankszámlájára várjuk:

Cont IBAN: RO38TREZ25621G331600XXXX

CF: 4404389

Trezoreria Municipiului Sfântu Gheorghe

Főszerkesztő: Farkas Kinga

Gazdasági felelős: Farkas Anna

Munkatársak: Csillag István, Jakab Villó Hanga, Köllő Zsolt,

Kusztos Anna, Lovétei Lázár László, Mátyás Noémi,

Nádasdi Csilla Emese, Szonda Szabolcs, Szócs Imre,

Szócs Domokos, Vetrő-Bodoni Barnabás, Zayzon Ágnes

A borítón Vida Krisztina illusztrációja.

Borítóterv, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István

Kiadja a Háromszék Vármegye Kiadó • Kovászna Megyei Művelődési Központ

Fenntartó: Kovászna Megye Tanácsa, Kovászna Megyei Művelődési Központ

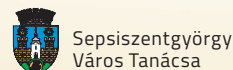
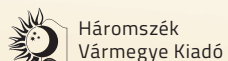
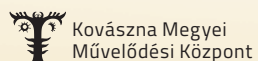
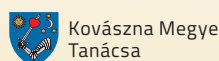
Készült a sepsiszentgyörgyi T3 Kiadó nyomdájában

Cimborá-szerkesztőség: Szabadság tér 2. szám,

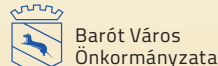
520055 Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye, Románia

E-mail: cimboramail@gmail.com / Web: www.cimborá.net

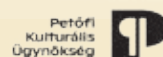
FENNTARTÓK

TÁMOGATÓK

MAGYAR KULTÚRÁÉRT
ALAPÍTVÁNY

Tartalom

Cimbirodalom • Kamaszoké

Vida Krisztina: *Lidércország* ..... 4. oldal

Csak 1 vers / Lovétei Lázár László rovata

Rainer Maria Rilke: *Ősz* ..... 7. oldal

Cimbirodalom • Kamaszoké

Horváth Benji: *Damian és a csillagok tánca (8.) – Sóvárgás* ..... 8. oldal

Borsodi L. László: *Összetépett naplólapok* ..... 12. oldal

Újramesélt *Robinson* – Michel Tournier: *Péntek avagy a vad élet (1.)*

Szócs Imre fordítása ..... 14. oldal

Szín-tér / Vetrő-Bodoni Barnabás rovata

Továbbadni a tudást, amit kaptunk – A szín-téren: Ilyés Réka erdélyi alkotó ..... 16. oldal

Beszélő tárgyak / Ladó Ágota rovata

Sulis élet háborúban: Mag Margit füzete ..... 18. oldal

Olvasólámpa / Mátyás Noémi rovata

Gyógyító füvek kalandjai ..... 20. oldal

Kamasz(Ok) / Nádasdi Csilla Emese rovata

Miért fontos beszélgetni? ..... 22. oldal

Cimborá Kaláka Műhely

Térerő nélkül, szabadon ..... 24. oldal

Fűzfánfütyülő / Köllő Zsolt rovata

„Őzgidácska sete-suta” ..... 27. oldal

Pad alatt

Cimbi levele ..... 28. oldal

Rejtvényvilág / Szócs Domokos rovata

90 éve született Hervay Gizella ..... 29. oldal

Hervay Gizella verssorai a hálóban ..... 30. oldal

Cimbi képtára / Vetrő-Bodoni Barnabás rovata

Csoda született a Cimborá-műhelyben ..... 31. oldal

Vida Krisztina 1996-ban született Szatmárnémetiben, író és illusztrátor, Marosvásárhelyen él. Önmagáról így fogalmaz: „Szeretek izgalmas mesevilágokat teremteni, amit hol novellákkal, hol pedig rajzokkal teszek. Ha színeket keverek vagy történeteket szövök, még a legrosszabb napon is jobb

kedvre derülök. Akkor vagyok a legboldogabb, ha a kép és a szöveg együtt jelenhet meg.”

VIDA KRISZTINA

Lidércország

A lidérc akkora volt, mint egy kerti törpe, és lágy, meleg fényt árasztott magából. Panni nagyon örült, amikor meglátta a szobájában, mert sokat olvasott már a lidércekről, és alig várta, hogy lásson egyet. Nemcsak a lidércekről, hanem minden másról is nagyon sokat olvasott. Régebb az iskolába is magával vitte a könyvét, de már leszokott róla, mert a többiek mindig kinevették érte. Eleinte nem értette, miért, mert ő senkit nem nevetett ki, de aztán arra gondolt, hogy talán azért, mert olvasni nem menő, és ezután csak otthon olvasott, amikor senki se látta.

A nyugalom csak rövid ideig tartott, mert az osztálytársak hamarosan találtak valami mást, amiért kinevessék. Panni szeplős és szemüveges volt. Az osztályban nem volt menő szeplősnek és szemüvegesnek lenni. A többiek mindig összesúgtak a háta mögött, de még elég hangosan, hogy meghallja őket. A többi lány mind nagyon csinos volt, sminkeltek és divatos ruhákban jártak, de Panni akármit vett fel, mindenben csúnyának és esetlennek érezte magát, amit az osztálytársak mindig igyekeztek is a tudára adni. Nagyon szeretne volna, ha a szép lányok barátkoznak vele, de valahányszor beszélgetni próbált velük, mindig azt mondták neki, hogy undorító, egy ilyenekkel ők soha nem állnának szóba.

Megpróbált szemüveg nélkül iskolába járni, de nem látott el rendesen a tábláig, a tanároknak se mert szólni, hogy előbbre ülhessen, és amikor a többiek meglátták, hogy hülyeségeket ír a füzetbe, ezért is kicsúfolták. A szeplőkkel semmit nem tudott csinálni. Az osztálytársak azt mondták rá, hogy ragyás, és Panni mindent megtett volna, hogy megszabaduljon tőlük, egyszer még az anyukája alapozóját is kipróbálta, de az eredmény katasztrofális lett, és inkább lemosta. Egyre jobban szégyellte magát, és legszívesebben az utcára is elta-
kart arccal lépett volna ki.

Otthon, az anyukájával és a könyveivel biztonságban volt. Minden délután alig várta, hogy hazérjen, de az esték túlságosan is hamar elteltek, és másnap minden kezdődött előlről.

Egyik reggel izgatott nyüzsgés fogadta az osztályban. Persze, ma van Adél születésnapja. Adél az egyik legcsinosabb lány az osztályban, okos, a tanárok is szeretik, mindig szép ruhákban jár. Adél különösen utálta Pannit, ha meglátta, mindig olyan arcot vágott, mintha egy iszonyúan bűdös, romlott gyümölcsöt szagolna. Az osztályban már egy hete arról beszéltek, hogy Adél hatalmas bulit szervez, amelyre mindenkit meghív. Panni sejtette, hogy ő lesz az egyetlen, aki nem kap meghívót, mégis nagyon fáj neki, amikor látta, hogy Adél nagy ívben elkerüli az ő padját. A gyerekek megbeszélték, hogy ki mit vesz fel, milyen torta lesz, milyen ajándékokat visznek, és közben lopva Panni felé pislogtak. Ha valamelyikük elkapta a tekintetét, nevetni kezdtek. Szünetben az egyik lány odalépett hozzá.

– Te szegény, téged nem hívtak meg. Én meghívnálak az én születésnapomra, de félek, hogy nem lenne pénzed rendes ajándékokra – a lány alig bírta végigmondani, már-már fuldoklott a nevetéstől. Az osztály zengett a kacagástól.

Panni végignézett a röhögéstől eltorzult arcon, és majd elsüllyedt szégyenében. Felpattant és kirohant a teremből. A folyosón már alig bírta viszatartani a sírást, és mire elért a lányvéceig, már ömlöttek a könnyei. Órákig ült az egyik fülkében, aznap már nem mert visszamenni az osztályba,

megvárta, míg mindenki hazamegy, és csak akkor szedte össze a holmiját.

Mindig szégyellte, hogy nincs pénze szép és márkás ruhákra, mint a többieknek, és gyakran kinevették azért is, mert turkálóból vásároltak. Az anyja egyedül nevelte, és nem volt túl sok pénzüik, de tudta, hogy ezt hiába magyarázná, a többiek úgysem értenék meg.

Panni érezte, hogy nem bírja már tovább, ezért egy nap az utolsó óra után, amikor már üres volt az osztály, odament az osztályfőnökhöz, és mindent elmondott. A tanár azt mondta, hogy sajnálja, és azt tanácsolta, hogy ne törődjön vele. Panni megpróbálta, de cseppet sem érezte jobban magát. Elmondta egy másik tanárnak is, az meg azt mondta, védje meg magát, de fogalma sem volt, hogyan kellene. Nem tudta, mire gondolhatott a tanár, tán meg kéne vernie őket? Szeretett volna egy barátot, aki megvédi, de rájött, hogy undorító, és egy ilyen embernek hogyan is lehetnének barátai...

Az anyja látta, hogy a szokásosnál csendesebb, de hiába kérdezgette, Panni mindig azt felelte, hogy semmi baj. Nem akart árulkodni, szégyellte magát, amiért olyan gyenge, hogy nem tudja megoldani a helyzetet, és különben sem hitte már, hogy az anyja bármit is tudna tenni, ha még a tanárok se tudnak segíteni.

Észrevette, hogy otthon sem tud már megnyugodni. Bármit csinált, mindig eszébe jutott, vajon mit szólnának hozzá a többiek. Nem volt már kedve olvasni, tudta, hogy az osztályban kiröhögnék miatta, és már otthon sem tudott szabadulni a mardosó szégyentől. Ezért inkább nem csinált semmit, csak ült a szobájában, és nézett le a nyolcadik emeletről. Elképzelte, milyen jó lenne, ha nem létezne, milyen könnyű lenne, és holnap már nem kéne iskolába menni.

A lidérc volt az egyetlen vigasza. Minden este eljött, beszélgettek. Csavargatta a szakállát, miközben Lidércországról mesélt. Tényleg olyan volt, mint egy kerti törpe, és amikor vele volt, Panni még tudott mosolyogni. Lidércországban minden könnyű és súlytalan, az ott élők képesek a felhőkön is járni, nincsen fájdalom és szomorúság. Ami azt illeti, ott semmilyen érzélem nincsen, csak a végtelen nyugalom, mesélte a lidérc.

Panninak ez nagyon tetszett, szeretett volna semmit sem érezni, csak végtelen nyugalmat. Amikor a lidérc mesélt, megpróbálta elképzelni, és már ettől is sokkal jobban érezte magát.

Az anyja egyre jobban aggódott, mert Panni már alig-alig szólt hozzá. Ha megkérdezte, mi volt az iskolában, csak annyit felelt, hogy semmi, és csukta is magára a szobája ajtaját. Az anyja mindent megpróbált, leültette beszélgetni, hétvégén elmentek sétálni, kirándulni, és végig remélte, hogy Panni egyszer csak elmondja, mi bántja, de a lány makacsul hallgatott.

A lidércnek ezzel szemben mindent elmondott. A kis emberke mindig végighallgatta, és soha nem mondott olyasmit, hogy ne törődj velük, vagy véd meg magad, csak azt, hogy megérti, milyen nehéz lehet. Panni rádöbbsent, hogy mégiscsak van egy barátja. Eszébe jutott, hogy az osztálytársak biztos kiröhögnék, ha megtudnák, neki csak egy barátja van, és az is egy lidérc, de próbálta elhessegetni a gondolatot, hiszen ezekben a röpke órákban még jól érezte magát.

Amíg meg nem jött a lidérc, csak bámult ki az ablakon, nézte az autókat és az embereket, eszébe jutott, hogy másnap tornaóra is lesz, és arra gondolt, milyen könnyen megoldható lenne, hogy ne kelljen többé iskolába járni. Ha nem létezne, akkor biztos nem érezné a sok szégyent. Valami olyasmi lenne, mint Lidércországban élni. De

minél többet nézett lefelé, annál jobban félt: nem, mégse lenne olyan könnyű, nem elég bátor hozzá.

A tornaórát mindennél jobban utálta. Alapvetően szeretett volna mozogni, de a többiek mindig nevettek rajta, ha szaladni kellett, a csapatjátékoktól már előre félt, mert senki nem akart vele egy csapatban lenni. Annýira izgult, hogy mindig bénázott, elesett, nem találta el a labdát, és ezzel csak rontott a helyzeten, még jobban gúnyolták, még jobban kinevették.

Ez az óra a szokásosnál is rosszabbra sikeredett. Panni éppen átöltözött, és már indult volna a tornaterem felé, amikor harsány röhögés ütötte meg a fülét. Ekkor jutott eszébe, hogy a szemüvegét az egyik padon felejtette.

– Hoppá, azt hiszem, valakinek új szemüveget kell venni – mondta Adél, kezében a törött szemüveggel. – Vajon hány évig kell félretenned hozzá? Apukád talán venne neked másikat. Ja, de várj, neked nincs is apukád.

Az osztály még akkor is nevetett, amikor a tornatanár megérkezett.

– Mi van itt? – kérdezte szigorúan a tanár, és az osztály azonnal elcsendesedett. Panni nem mert szólni, tudta, hogy ő is csak annyit mondana, védd meg magad. Nem szabad sírni, nem szabad sírni, ismételte magában egész nap.

Az anyukája szerencsére nem volt otthon, mert sokáig dolgozott. Panni berohant a szobájába, és amint becsukta az ajtót, zokogni kezdett. A lidérc már ott fénylett a szobában.

– Nem akarok többet iskolába menni – mondta neki Panni. – Segíts nekem eljutni Lidércországba!

– Hajjaj, az nem lesz könnyű – sóhajtott a lidérc.

– Miért nem? – kérdezte Panni.

– Ha egy ember Lidércországba megy, soha többet nem térhet vissza az emberek közé.

– Én nem is akarok visszajönni. Itt mindenki utál engem – felelte Panni.

– Egyáltalán nem egyszerű az odavezető út. Fájdalmas neked is, és annak is, aki itt marad.

– Nem érdekel, most már elég bátor vagyok hozzá – felelte Panni.

Kinyitotta az ablakot, és letekintett a sötét, üres utcára. Már nem félt, készen állt az utazásra. Most kell menni, amíg anyu haza nem ér. Nem érzett se fájdalmat, se szomorúságot, csak végtelen nyugalmat.

– Jól meggondoltad? – kérdezte a lidérc. – Hiányozni fogsz az embereknek.

– Én nem hiányoznék senkinek – felelte Panni, és felmászott az ablakpárkányra.

– Biztos ez? – kérdezte a lidérc.

Panninak már a nyelve hegyén volt a válasz, hogy biztos, de ekkor hallotta, hogy fordul a kulcs a zárban. Hazajött anyu. Talán neki mégiscsak hiányoznék, gondolta, és hirtelen halálra rémült az alatta tátongó sötét utcától, egy csapásra eltűnt belőle a végtelen nyugalom, és rádöbent, hogy talán mégsem elég bátor ahhoz, hogy Lidércországba költözzön.

Leült az ágyára, a szíve úgy vert, mintha ki akarna ugrani a helyéről, mert mindennél jobban félt attól, amit épp tenni készült. Nem szabad sírni, nem szabad sírni, ismételte magában a szokásos mantrát. Végül vett egy nagy levegőt, és kilépett a szobájából.

– Anyu! El kell mondanom neked valamit.

RAINER MARIA RILKE

ŐSZ

A lombok hullnak, hullnak, mintha fönt a messzi égnek kertje hervadozna, nemet legyintve hullnak mind halomba.

S a csillagok köréből elbolyongva magányba hull a súlyos éji Föld.

Mi mind lehullunk. Nézd emitt e kart. S amott a másik: hullva hull le minden.

De egyvalaki végtelen szelíden minden lehullást a kezébe tart.

Kányádi Sándor fordítása

Ha 1990-ben nem lett volna akkora felfordulás nálunk, Erdélyben is, mint amekkora volt, Rilke *Herbst* – Ősz című kétnyelvű kötetének megjelenése valószínűleg igazi kulturális esemény lett volna. 44 számozatlan oldalon, 5000 példányban (!) jelent meg ez a füzetecske a Kriterionnál, Kányádi Sándor fordításában, Plugor Sándor illusztrációival. Jó lenne valami szépet mondani Plugor utánozhatatlan vonalrajzairól is, most viszont legyen elég annyi, hogy a háromszéki Kökök két olyan grafikussal, mint Deák Ferenc és Plugor Sándor, nagyhatalomként tartható számon a képzőművészetben.

Tíz lap a Képek könyvéből – olvashatjuk a füzetecske alcímében. Rilke *Képek könyve* című kötete már az érett alkotó verseit tartalmazza, olyan értelemben, hogy nem egyszerű, impresszionista látványokat kapunk, hanem valódi, röntgenszem által átvilágított *képeket*! Az Ősz nagyszerűen illusztrálja ezt a Rilke-féle, „továbbgondolt” képet: ősz van, hullnak a lombok – na de hogyan hullnak?! Olyan lemondóan legyintenek nemet, „mintha fönt / a messzi égnek kertje hervadozna”, nem csoda tehát, ha „a csillagok köréből elbolyongva” a Föld is magányba hull. Aztán következünk mi, akarom mondani: aláhulló karjaink. Nem tudom megállni, hogy ne másoljam ide Plugor egyik rajzát, amely ezt a verset illusztrálja (lásd jobbra fent - szerk. megj.).

Mintha káprázna a szemünk, mintha koncentrikus körök vibrálnának előttünk a versben. Próbáljuk meg a Plugor-rajzon látható öregasszony mögé képzelni a lehulló lombokat. Aztán képzeljük mögéje a Földet, majd „a csillagok körét”, „a messzi égnek kertjét”, végül pedig az Istent, aki mindent

a kezében tart. Ha jól számolom, ez minimum öt koncentrikus kör az égtől a földig – lásd a „fönt/ Föld” rímet!

Ugyanilyen telitalálat a fordító részéről a „kart/ tart” rím is, függetlenül attól, hogy ez a *kar* az ember aláhulló vagy Isten segítő karját jelenti-e.

Márai írja egyik prózai epigrammájában Rilké-ről, hogy „van benne valami a napihírből és abból, amit Isten gondolt, mikor megalkotta a világot”. A napihír esetünkben mindössze annyi, hogy ősz van, a „végtelen szelíd” gondolat pedig azt üzeni, hogy Isten sosem engedi végleg elveszni saját teremtményeit. Megnyugtató tudni ezt, főleg ilyenkor, ősszel, iskolakezdés idején.

Rilke, Rainer Maria (1875–1926): nagy hatású, ma is sokak által olvasott és idézett osztrák költő.

HORVÁTH BENJI

Költő, műfordító, szerkesztő, slammer, énekes. 1988-ban született Marosvásárhelyen. Ötödik verskötete, az *Emlékmű a jövőnek* 2022-ben jelent meg a budapesti Jelenkor Kiadónál.

Damian és a csillagok tánca című disztópiáját 2023. novemberi számunkban kezdtük közölni folytatásokban.

Orbán Eszter fotója

Damian és a csillagok tánca (8.)

Sóvárgás

David Reisz kapitány igyekszik elrejtetni szorongását. Mielőtt belép a saloméi Kancellária előterébe, gyorsan bedob még egy nyugtatót. A kék selyemmel borított, címeres falak között, a díszes, kék cirkóniumból készült lépcsők tövében sokkal kisebbnek érzi magát, mint a végtelen, üres úrban, otthonos vadászhajóján. Sokáig nem kell várakoznia. Nyílik egy oldalsó ajtó, és Júlia Antónia Hunyady, a hadügyek minisztere lép mellé.

- Reisz kapitány – biccent egyet köszönésképpen.
- Miniszter asszony – köszön vissza David.
- Júlia Antónia végigméri:

– Zaklatottnak tűnik. Szedje össze magát. A kancellár ünnepséget hirdetett. A birodalom növekszik. Nayaszamé a Rumia-Salomé Világföderáció csillaga lett.

– Ne gondolja, hogy nem örvendek a győzelemnek, miniszter asszony. Mindazonáltal a Nayaszamé csillagrendszeréhez tartozik egy jeges kis holdacska, amely még nem a miénk. A Limbót nem lesz egyszerű megfogni. A Magarianterroristák pedig visszatértek. Ön is tudja, mekkora súlya van ennek a hírnek, és mennyire veszélyes egy ilyen információ, ha a saloméi nyilvánosság elé kerül.

Júlia Antónia David Reisz szemébe néz.

– Nyugalom, David. A saját kudarcod a tied, vállald fel, vilseld méltósággal. De nem árnyékolhatod be a kancellár örömet. Rumia-Salomé győzött, ez a lényeg. A kancellár győzött. Neked is felemelt fővel, büszkén és derűsen kell képviselned ezt a győzelmet. És amíg nem bizonyosodunk meg róla, hogy a Lima ikrek valójában a Magarianok szellemei, addig egy szót sem szólsz erről a kancellárnak. Világos?

David Reisz kihúzza magát:

- Világos, miniszter asszony.

– Helyes – bólint a miniszter. – Különben is, ha elkapjuk a Lima ikreket, nem kell többé aggodnunk emiatt. Akkor a múlt szellemeinek sem kell előbújniuk a palackból. És kapitány úr – teszi hozzá hivatalos hangnemben –, bízom benne, hogy sikerrel fog járni. Most pedig jöjjön, a kancellár egyeztetni akar önrel is, mielőtt beszédet mond.

Miközben felsietnek a lépcsőn, David Reisz helyreteszi magában a kételyeit. A kancellárt szolgálja, és ezt a családjá érdekében teszi. A gyermekeiért. A saloméi Reisz család nevének becsületéért. A kancellár győzelme, a Rumia-Salomé Világföderáció győzelme az ő győzelmük is.

A lépcső tetején kitáru előttük a drágakövekkel kirakott, földi tölgyfából faragott, száz éves ajtó. Belépnek a Saloméi Kancellária dísztermébe, az ünnepi dómba, és Davidnak egy pillanatra, mint mindig, szinte elakad a lélegzete a fényűzéstől, amely ott fogadja. A falakon mindenütt Salomé történelme: a földi időszámítás szerinti 27. századi Kékszakkall Kolónia megalapításától és a kék cirkónium felfedezésétől a Tizenhármak felkeléséig, a terroristák leveréséig és megbüntetéséig Rumia és Salomé legnagyobb festői és szobrászai keltették életre a dicső múltat. Mindenütt finom selymek vörös, smaragd és kék árnyalatokban. Salomé és a Rumia-Salomé Világföderáció címerei: gyémántok, holdak és gyűrűs bolygók. És az átlátszó kupola, amely Salomé gázóriás bolygójára, az élénk, vibráló kék-zöld-piros színekben úszó Rasputinra néz.

Volt valami ősi, valami tekintélyt parancsoló iszonyat ebben a látványban. Valami vonzó rettenet. David ettől, ha lehet, még kisebbnek érzi magát.

A teremben sűrögnek-forognak Rumia-Salomé miniszterei, előkelőségei, valamint a népes azari diplomácia – a saloméi kancellár beszédét várják. Egy kék egyenruhás tiszt lép hozzájuk:

– Kapitány úr, miniszter asszony, a kancellár már várja önöket, kérem, kövessenek.

David és Júlia Antónia követi a tisztviselőt, aki a tömeget megkerülve, egy oldalsó lépcsőn vezeti fel őket a kancellár privát fogadótermébe.

– Júlia Antónia Hunyady, a saloméi hadügyek miniszter asszonya és David Reisz, a Saloméi Harmadik Ezred Ötödik Vadászhajójának kapitánya – jelenti be őket a tisztviselő, és távozik. A teremben a nagy tölgyfa asztal mellett ketten üldögélnek: Don Leviathan Ilyich-Hunyady, Salomé 45. Kancellárja és a Rumia-Salomé Világföderáció 2. elnöke, illetve az öreg tábornok, a háborús hős Levon Ilyich főtanácsos, az elnök jobbkeze.

– Miniszter asszony, kapitány úr, üljenek le, érezzék magukat otthon. Levon, töltsön egy pohárral vendégeinknek.

– Elnök úr, főtanácsos úr – a vendégek elfoglalják helyüket a tölgyfa asztal másik oldalán. A főtanácsos kitölt nekik egy-egy pohár whiskyt, koccintanak a győzelemre. Levon Ilyich állva marad.

A kancellár kedvesen mosolyog, de szemei hidegek, mint a Rasputin színei:

– Kapitány úr, mindeneke előtt engedje meg, hogy gratuláljak önnek is a győzelemhez: önök nélkül nem valósulhatna meg elődeink víziója. A Nayaszamé immár a mi csillagunk lett. Nuovo Rumia után a második csillag táguuló galaxisunkban. Az első lépés közös jövőnk felé.

– Köszönöm, elnök úr.

– A miniszter asszony csupa jó dolgot mondott önről. Ismertem az apját, derék ember volt, kifogástalan hadvezér. Mondtam is a miniszter asszonynak, hogy jobb embert nem is kaphatnánk erre az ügyre – a kancellár elhallgat, de zavarba ejtően mosolyog tovább. Néhány kényelmetlen másodpercnyi csend után Levon Ilyich főtanácsos szólal meg kedves, de fölényes hangon:

– Mondja csak, kapitány úr, ugyan mi történt a politikai szökevényünkkel az ostrom után?

– Elszámoltam a dolgokat, főtanácsos úr. Nem számítottam rá, hogy a Lima ikrek ennyire jó viszonyt táplálnak a hyai Holdórséggel. Közbelépett a Holdórség, mielőtt letartóztathattam volna őket.

A kancellár szórakozottan megrázza a fejét:

– Felejtse el az ikreket, kapitány úr. A miniszter asszonnyal már kidolgoztunk egy tervet az elfogásukra. Ön új feladatot kap. Olyat, ami a nevéhez méltó.

David Reisz minden erejével igyekszik leplezni zavarát. Nem mer Júlia Antóniára nézni. A kancellár még mindig mosolyog. A főtanácsos kifejezéstelen arccal töri meg a csendet újra:

– Két világ veszélyezteteti jelenleg világföderációnk békéjét. Két világ, ahol veszélyes eszmék terjednek. Ahova a politikai szökevények és a bűnözők menekülnek: Arbor, az erdei fanatikuskok bolygója az egyik. Eljön az ideje, hogy az azariak is megadják magukat nekünk, és akkor majd gyorsan megoldjuk az arborai problémát. Egyelőre csak kémeinket tudjuk odaküldeni. Azarra csillagrendszerre egy bonyolult világ, egyelőre ki kellett egyeznünk velük. A másikat már tudja, ismeri ön is: Hya, a jeges hold, a Limbó, a feketepiac és az anarchia paradicsoma. Ki kell gyomlálnunk a káoszt, mielőtt elterjed. Remélem, számíthatunk önre ebben.

– Állok rendelkezésre – mondja David, és szorolni kezd valami a gyomrában.

– Nagyszerű! – kiált fel a kancellár, majd komoly arccal folytatja. – David Reisz kapitány úr, azt szeretném, ha megszervezné és egy éven belül lebonyolítaná Hyá ostromát. Mostantól teljes rendelkezésére bocsátom a Rumia–Salomé haderejének első hat ezredét. Ha bármire szüksége van, a miniszter asszony segíteni fog. Bízom benne, hogy apja szelleme önnel van. A Reisz család mindig hősiezen és hűségesen szolgálta Salomét. Nem kételkedem benne, hogy ezután is így lesz, és ön visszahozza családjá hírnevét. Most pedig, *parancsnok úr*, menjen, élvezze ki az ünnepeket! Üdvözlöm a családját.

Ahogy David Reisz lemegy a díszterembe, lépcsőfokról lépcsőfokra egyre jobban kavarg valami a gyomrában. A mosdóba siet, bezárja maga mögött az ajtót, és kiöklendezi néhány órával azelőtt elfogyasztott ebédjét a vécékagylóba.

*

„Úgy mesélik, amikor Arbora első telepesei megérkeztek a bolygóra, egy hatalmas, kék farkas üdvözölte őket. Egyesek azt mondják, megjelent a közeli hegytetőn, és úgy. Szívszorító, vontatott üvöltés volt az, amelyben benne volt a viszontlátás öröme is, mivel a farkas tudta, hogy az emberek nem először járnak Arborán.

A gyönyörű ének után a farkas elszaladt, és a telepések nem látták többé. Mások szerint ugyan ez a farkas hamar összebarátkozott egy lánnyal, Ayával, aki elsőként részesült Aru Aru szeretetében. Ayát később elnyelte az erdő, többé nem látták. De van, aki szerint ez nem igaz, és Aya lett az első imaya, aki azután sokakat avatott be a bolygó titkaiba.

Úgy mesélik, az igazságot nem lehet megragadni szavakkal, és ahhoz, hogy a mindenség élőlényei megismerjék, először el kell veszíteniük azt. Ezért mondják, hogy a történeteink terelgetik az igazságot, mint az égitestek pályáját, és a farkasok őrzik őket, akik a mindenség pásztorai.

Az Első Farkas, aki a Titokból jött, volt egyszer, hogy énekelni kezdett. És a csillagok táncolni kezdtek. És felébredt a Nagy Kígyó, és azóta is táncol. Ekkor szülte meg Aru Aru mindannyiunk otthonát, az Erdőt, hogy megismerhesse magát, és vigaszra leljen az, aki elvesztette az igazságot.

Amikor megég az erdő, egy másik otthont kell majd találnunk. Amikor a csillagok megszűnnek táncolni, nekünk kell majd elkezdenni a táncot. Amikor elhallgat az Első Farkas, neked kell majd folytatnod az éneket. Emeld fel az ujjad, és lásd, hogy megrezzen a Kozmosz. Ezt mondja az ének.”

(Az Arborai mítoszok és mondák könyvéből)

Damian leteszi a vaskos könyvet és kilép a könyvtár teraszára. Ameddig a szem ellát, erdők lombját mozgatja a nyári szél. Kéken-zölden ragyognak, hajlonganak, rezzennek mindenütt az arborai fák. A könyvtárnak is, ahogy az arborai erdőlakók legtöbb közösségi és adminisztratív terének, egy hatalmas mamutfenyő törzse és ágai adnak otthont. *Ágtól ágig* – hallotta már több ízben az arboraiak egyik kedvenc mondását Damian az elmúlt hetekben. Minden össze van kötve – teszik hozzá sokszor.

Arbora valóban olyan varázslatos, amilyenek mesélték. Damian úgy érzi, hogy boldognak kellene lennie. Elégedettnek és hálásnak. Megmenekült egy háborúból, új, csodás világokat ismert meg. Beszélt hozzá a labirintus, megismerte Aniyát és Luigit. Dolores néni, Nunu vele vannak, megismerte a nagyapját, édesapja is visszatért és mellette van. A hírek szerint anyja is hamarosan megérkezik Arborába.

Mégis egyedül érzi magát, szorong, és mindenki irritálja egy kicsit. A legjobb pillanataiban is azt érzi, hogy valami leselkedik rá, súlyos, sötét felhők gyűlnek a feje fölött, és hogy ez az egész csak egy hosszúra nyúlt álom, amelyből kellemetlen és nehéz lesz felébredni.

A kérdés, amely folyton visszatér hozzá: miért pont velem történik mindez? A rémálom, amely folyton kísérti: egyedül van a hyai labirintusban. Tudja, hogy várják, számítanak rá valahol, és azt is, hogy már soha nem fog kijutni innen. Érzi szerettei csalódottságát. De sehol senki, a labirintus hallgat, mint egy ítélet. Mintha azt jelezné, hogy ő a hibás. Ő a felelős azért, hogy ittragadt, de már nem tudja visszacsinálni. Cserben hagyta szeretteit. Ébredéskor mindig hányinger kerülgeti.

Amióta itt vannak, igyekeznek elkerülni apját és Dolores nénit, de még Nunuval sem szívesen áll szóba. Amikor közeledni próbálnak hozzá, ideges lesz. Tudja, hogy jót akarnak, érzi, hogy apjának is, Dolores néniének is fáj, hogy nem tudnak megfelelően viszonyulni hozzá, hogy hárít minden alkalommal, és bezárkózik, ha hozzászólnak. Ettől, ha lehet, még rosszabbul érzi magát, de úgy érzi, nincs ereje befogadni a gondoskodásukat. Valahogy fel kell dolgoznia ezt a sötét felhőt, a félelmet, a hányingert – és addig legjobb, ha békén hagyják. Túl sok minden történt – túl gyorsan. A világ, amit ismert, megszűnt létezni, átvette helyét a mindenség, a végtelen, táguló univerzum – és ez sokszor iszonyú szorongással tölti el.

A legrosszabb az, hogy megértette: a saját problémáit, szorongásait nem fogja tudni feldolgozni és feloldozni anélkül, hogy ne próbálna meg valahogy feldolgozni és feloldozni családjá titkait és problémáit. Hogy bár nem kérte, ez a titkok és hazugságok hálója, ez a szenvedéssel és üldöztetéssel teli, bonyolult viszonyrendszer terhe az övé, az ő öröksége, és nincs más választása, muszáj befogadnia. Hogyan tudná megérteni és elfogadni a szüleit, a nagynénjét, amikor ezt a hatalmas, súlyos terhet adták át neki, kéretlenül, ráadásul mindent egyszerre és abban a pillanatban, amikor meg lett fosztva mindentől, ami addig ismerős és biztonságos volt. Nem igazságos ez az egész.

Olykor azt érzi, hogy megérdemli. Hogy nem volt elég nyitott a világra. Hogy nem értékelte eléggé a régi életét, azért vesztette el. Nem igyekezett eléggé. Ilyenkor haragot érez. Önmaga és az összes világ iránt. A szülei iránt. Aniya iránt, hogy van otthona, és az ő otthona megvédi őt. Ilyenkor inkább egyedül bolyong az erdőben, vagy ide jön, a könyvtárba, szereti a csendjét, ezt a teraszt, a békéjét, a kilátást a csodára. Vigyáznak rá, amíg elalszik benne a harag.

– Nagy, csúf, sötét felhő követ téged, kismadár – szólal meg mellette a vak imaya a hyai föld alatti erdőből, hogy Damian osszerezzen. – Vagy te követed a felhőt?

Damian hátrasandít a könyvtár belseje felé, senki nincs a közelükben.

– Te tényleg itt vagy, vagy csak a fejemből jöttél elő? – kérdezi.

– Nem ez a kérdés, kismadaram.

– Hagyj békén. Belefáradtam ebbe a rejtelmeségbe. Mindenhol rohadt nagy titkok vesznek körül.

Egy darabig némán állnak ott, nézik a végtelen lombhullámozást. Színes madarak csapnak fel egy közeli fáról, és egymást kergetve énekelni kezdenek. Majd egy másik közeli fáról is, aztán a harmadikról, a negyedikről, és így tovább, sorban, egyre többen, nagy rajokban egyesülnek az égen, majd megint szét, és énekelve elrepülnek nyugat felé. Alkonyodik. Szélmadarak, jut eszébe Damiannak, így hívják őket, az arborai esték hírnökei. Napközben a fákat gondozzák, metszetik éles csőrükkel, megszabadítják a kártevőktől, a fojtogató indázattól, illetve gyümölcsüket gyűjtik össze és osztják szét a kisebb állatok között, amelyek, ahogy az emberek is, a fák lakói. Alkonyatkor sorra felszállnak, és az erdő szertejáról énekelnek, a fákról és az erdő lakóiról, a napról, amely eltelt.

Az imaya beleszipant a szélbe, lassan fújja ki, szinte mintha sóhajtana.

– Amikor az emberek ide jöttek, nem értették a madarak énekét – szólal meg. – A szélmadarak énekében nincs szó felelősségről vagy kötelességről. A világgal és egymással való viszonyukat nem terheli birtoklás. Nem muszáj nekik dolgozniuk minden nap. Nem kérdezik, hogy miért. Nincsenek tudatában annak, hogy szükség volna rájuk. Nincs céljuk. Csak a munka van, és az ének. Csak a közös van, a közös élet, amelyben mindenki érintett. Aki magáénak érzi az erdőt, aki birtokolni akarja, az nem ismeri a közös életet. Annak a munka teher, az ének teher. Ezt mondja az ének.

Damian sóhajt, és válaszolna, de az imaya már nincs mellette. Nézi a távolodó madarakat, és felébred benne valami távoli, fájdalmas érzés: furcsa, megfoghatatlan sóvárgás. A mellkasában érzi, először tompán, egy lángocska, amely alig-alig pislog, aztán lassan begyullad, és terjedni kezd, hogy aztán körbefogja és nyaldosni kezdje a szívét.

(folytatjuk)

A költő, irodalomtörténész, kritikus, tanár **Borsodi L. László** Csíkszeredában született 1976-ban. **Összetépett naplólapok** című verses elbeszélését, amelyben a család szétbomlásának szomorú történetét követhetjük nyomon egy 12-13 éves lány hangján elmesélve, három részben közöljük.

BORSODI L. LÁSZLÓ

Összetépett naplólapok

(1.)

hetek óta egyre nagyobb a csend
anya sokat néz ki az ablakon
a sugárutat bámulja a fákat
ha kérdezem nem felel
az arcát nem látom

apa hazajön lehúzza a cipőt
felakasztja a kabátot kezét mos
engem megölel a tesómat is
anyának éppen csak köszön
bemeleg a szobába átöltözik
kijön a hűtőben keres
visszacukja nem eszik
a szobába vissza

apát is kérdezem
azt mondja nincs semmi
de én tudom hogy van
érzem nem akar beszélni róla
másra tereli a szót
az iskoláról a jegyeimről
a barátnőmről kérdez
de erre én nem felelek
mert nem ez a lényeg
ez most teljesen fölösleges
szerintem tudja ő is
ő szokta mondani
hogy a gyermek gyermek
de nem hülye

a tesómmal hiába próbálok
beszélni nem akar szóba állni
egyik nap azt mondta
ne hisztizzek nincs semmi
de ha van is nem az én dolgom
az a felnőttük ügye ők elintézik
ő nem szól bele és ne szóljak bele
én se majd elmondják ha van amit
ha éppen úgy akarják hogy
de itt megállt és bement a szobájába

az iskolában álmos voltam
az oszi pedig megjegyezte

hogy olyan kedvetlen vagyok
mostanában keveset mosolygok
és nem játszom a többiekkel
de erre nem mondtam semmit
nem tudhatja és nem is tartozik rá
hogy mi van mi nincs itthon
s hogy tegnap éjjel sem tudtam aludni

anya ritkábban mosolyog rám
máskor nagyokat sóhajtozik
néha azt sziszegi *ez az apád is*
én ebből nem értek semmit
se a sóhajtozását se a sziszegését
ahogy a fogai közül kilélegzi
ez az apád is de mi van vele
én tényleg nem értek semmit
ebből az egészből nem tudom
miért nem lehet velem rendesen
egész mondatokban beszélni
hiszen egész vagyok én is
ennyt úgy gondolom
mégiscsak megérdemelnék

apa tényleg másképp viselkedik
mint eddig inkább a szobában ül
hallom hosszasan telefonál
fogalmam nincs kivel miről
érdekes hogy anyával egyre
kevesebbet azzal a másikkal
vagy másokkal viszont hosszan
beszélget vajon mi lehet neki
olyan fontos hogy velük igen
és mi olyan lényegtelen hogy
anyával nem lehet anya sejti
mert estefelé láttam hallgatózik
az ajtó mellett majd beszalad
a fürdőszobába szipogásából
azt éreztem hogy sír is

holnaptól a szobádban alszom
jelentette be délelőtt anya
igen igen jobb lesz így
értett egyet azonnal apa
mindenkinek jobb lesz
és még motyogott valamit

de mindegy is mit mert
nincs igaza abban hogy
mindenkinek jó lesz
nekem biztos nem
mert a szobám az én szobám
én tudom mi hol van benne
hogyan szeretek feküdni
vagy csak úgy zenét hallgatni
a ruháimat is oda teszem
ahova akarom a szekrénybe
vagy épp a földön hagyom
most anya nem fogja szó nélkül
hagyni össze kell szednem
mindent minden reggel
mert a matracra nem fog férni
én nem tudom mi van velük
mert még mindig nem mondanak
semmit elhallgatnak valami
rendkívül fontosat pedig
tartoznának nekem hogy elmondják
mert a kislányuk vagyok és
nem is árulnám el senkinek
tudhatnák hiszen mindig
azt mondják megbízható vagyok
de most csak az biztos hogy holnaptól
a szobám nem csak az én szobám
apa pedig egyedül kényelmesen
fekhet a másik szobában
s ezért irigy sőt dühös is vagyok rá

apa ma későn jött haza
szerintem sokat ihatott valahol
mert senkihez nem szólt
nem tudott egyenesen menni
nem is vett pizzamát
ruhásan dőlt bele az ágyba
szerettem volna látni
mi van vele mit csinál
de anya nem engedte
hogy bemenjek hozzá
azt mondta hagyjam aludni
apa azonban nem aludt
valamit egyedül vitatott
aztán csend lett
mi is lefeküdtünk
de én még sokáig nem tudtam
elaludni és azt remélem
nem látták sokan apát
összevissza menni az utcán
mert azt nagyon szégyellném
és én inkább megvigasztalom
csak többet ne tegyen ilyen
ha engem igazán szeret

ketten ülnek a konyhában
reggeliznek de nem beszélgetnek
pedig máskor mindenféléről szoktak
csak a villák hangja hallatszik
ahogy a tányérhoz érnek és a poharak

koccanása az asztalon ahogy visszateszik
én is kimegyek a konyhába a tesómmal
most már négyen hallgatunk
és négyszer annyira koccannak a villák a poharak
így nem esik jól az étel sem csak felét eszem meg
látom anya is hagy a tányérján apa is
majd anya mosogatni kezd apa vásárolni indul
de furcsa hogy bár a sarki boltba megy
mégis legalább egy órát távol van
amikor hazajön mindig azt mondja
találkozott valakivel beszélgettek
mégis fölöttébb érdekes hogy ez
csak az utóbbi időben van így

ma este időben lefeküdtem
de nem tudtam aludni
észrevettem hogy anya kioson
a szobából és bemeleg apához
előbb dühösen suttognak
majd egyre hangosabbak
anya hangja úgy süvölt mint a szél
az apáé dörög mint a vihar
azután mintha fejszék csattognának
ahogy a kivágott fák dőlnek ki
és visszhangoznak le a völgybe
csak annyit tudok kivenni hogy
holnap beszéltek velük elmondom
nekik joguk van tudni
de a szívem olyan gyorsan kezd verni
hogy nem hallom tovább a szavukat
és aztán gyorsan úgy kell tennem
mintha aludnék mert nemsokára
jön anya ő nem tesz sehogy
érzem hogy a paplan alatt
hosszú percekig nyitott szemmel
fekszik

Csíkszereda, 2023. december 26. – 2024. január 2.

(folytatjuk)

Újramesélt Robinson

Kalandra hívunk, egy lakatlan szigetre kalauzolunk, ahol két karakter, Robinson és Péntek társaságában átélhetitek a hajótörtek végtelen magányát, a „civilizált” ember önmagára utaltságát az érintetlen vadonban.

Robinson történetéről bizonyára már hallottatok. Daniel Defoe az 1719-ben megjelent, *Robinson Crusoe* címmel ismertté vált regényével (amelynek az eredeti címe ennél sokkal hosszabb volt) műfajt teremtett, a robinzonádot. Defoe regényét valós történetek és személyek alapján írta, kortársa volt többek között Alexander Selkirk skót tengerész, aki négy évet töltött egyedül egy lakatlan szigeten. A Defoe által kitárlt történetben azonban megjelenik egy társ is Péntek személyében, aki egy Robinson által megmentett őslakos. Péntek nem egyenrangú társa Robinsonnak, hiszen nemcsak a nevét, hanem az életét is neki köszönheti. Engedelmes szolgálja marad mindvégig, és Defoe mintegy azt sugallja, hogy ez a dolgok rendje.

A mai napig számtalan regény, film stb. mesélte újra a lakatlan szigetre vetődött hajótörött történetét. Michel Tournier Goncourt-díjas francia író két változatban is megírta

Michel Tournier (1924–2016): francia író

a maga Robinson-sztoriját. Először felnőtteknek (ez volt az első regénye), majd később ugyanannak a regénynek elkészítette az ifjúsági változatát is, amelyről több interjúban is azt mondta, sokkal jobbnak tartja, mint az első változatot. Tournier sok mindenben hű marad Defoe Robinsonjához, de nála a Robinson és Péntek közötti viszony teljesen megfordul. A vad Pénteket szolgálként kezelő, nevelő, irányító, büntető Robinson végül rábízta magát Péntek „természetes bölcsességére”, és ezáltal más emberré válik.

Ebben és a következő lapszámokban Tournier ifjúsági regényéből közlünk részleteket Szócs Imre fordításában.

MICHEL TOURNIER

Péntek avagy a vad élet

(Vendredi ou la vie sauvage)

1. rész

Amikor Robinson magához tért, arccal a homokban feküdt. A nedves fövényen hullám csapott végig, megnyalagatta a lábát. Lassan a hátára fordult. A vihar elmúltával ismét kéken pompázó égen fekete és fehér sirályok keringtek. Robinson nehezen ült fel, és éles fájdalmat érzett a vállában. A part tele volt döglött hallal, kagylótörmelékkel, fekete algával, amelyeket a hullámok sodortak ki. Nyugaton sziklás part nyúlt be a tengerbe, majd egy korallzátony-láncolatban folytatódott. Ott meredezett a *Virginie* sziluettje törött árbócokkal és a szélben szabadon csapongó kötélzettel.

Felállt, tett néhány lépést. Nem sebesült meg, de a válla továbbra is sajgott. Mivel a nap egyre erősebben tűzött, a part mentén nőtt hatalmas levelekből kalapot rögtönzött magának, aztán keresett egy ágat, hogy botként használja, és behatolt az erdőbe.

A földön heverő fatörzsek, az aljnövényzet a magas ágakról csüngő liánokkal nehezen áthatolható sűrűt képezett, Robinson néha csak kúszva tudott haladni. Teljes volt a csend, egyetlen állat sem mutatkozott. Éppen ezért nagyon

meglepődött, amikor úgy százlépésnyire megpillantotta egy nagyon hosszú szőrű vadkecske sziluettjét. Mozdulatlanul állt, és úgy tűnt, őt figyeli. Robinson elhajította a vékony botot, és felvett a földről egy vastag gyökeret, amelyet bunkósbot gyanánt használhatott. Amikor közel ért a bakhoz, az leszegte a fejét és tompa morgást hallatott. Robinson attól tartott, hogy nekiront. Felémelte a bunkóját, és teljes erejéből a bak szarvai közé csapott vele. Az állat előbb térdre rogyott, majd oldalára fordult.

Többórányi kitarító gyaloglás után Robinson egy hegyvonulathoz érkezett, amely kusza sziklatömbökből állt. Itt észrevett egy barlangbejáratot, amely egy óriáscédrus árnyékában tátongott, ám csupán néhány lépést tett a barlang belseje felé, mivel túl mélynek tűnt ahhoz, hogy még aznap be tudja járni. Inkább felmászott a sziklákra, hogy jobban szétnézhesen. A legmagasabb szikla csúcsáról körülnézve megállapíthatta, hogy a szárazföldet minden oldalról tenger veszi körül,

nem látszik semmi nyoma annak, hogy a sziget lakott volna. Így már érthetőnek találta, miért várta be a kecskebak, amelyet leütött. Azok az állatok, amelyek még soha nem láttak embert, nem menekülnek el a közeledtére. Ellenkezőleg, kíváncsian méregetik.

Robinsont legyűrte a fáradtság és szomorúság. A nagy szikla lábánál egyfajta vad ananászra bukkant, amelyet felvágott a zsebkecskével és megette. Majd egy kötömb alá húzódott, ahol elnyomta az álmot.

Miután a felkelő nap első sugarai felébresztették álmából, Robinson leereszkedett a partra, ahonnan előző nap elindult. Kőről kőre, fatörzsről fatörzsré, fűcsomóról fűcsomóra, fatönkről fatönkre ugrált, és ebben valamelyest örömet lelte, mivel a kiadós alvástól frissnek és tetterre késznek érezte magát. Igen, a sziget láthatóan lakatlan volt, de nem szerencsésebb ez, mint ha kannibál törzsek laknának? Ráadásul meglehetősen lakajosnak tűnt az északon húzódó szép homokparttal, a keletre elterülő, nagyon nedves, bizonyára mocsaras rétekekkel, a nyugaton sötétlő hatalmas erdővel és középen a sziklás magaslattal, amelynek oldalában rejtélyes barlang tátong, tetejéről pedig csodálatos panoráma nyílik. Itt tartott a töprengésben, amikor megpillantotta maga előtt a tegnapi leterített kecskebak tetemét. Már fél-tucatnyi horgas csőrű, tollatlan fejű keselyű lakmározott rajta.

Robinson elzavarta őket, botját a feje fölé fordítva, és a hatalmas madarak lomhán odébb repültek, miután göcsörtös lábukon szaladtak pár lépést. Vállára vette azt, ami még megmaradt a kecskéből, és lassú lépésekkel folytatta útját a part felé. Amikor odaért, késével kikanyarított egy darab húst és megsütötte, három összecsomózott gallyból rögtönzött állványra rögzítve, száraz ágakból rakott tűzön. A pattogó tűzben nagyobb örömet lelte, mint a rágós húsban, amelynek bakkecskeszaga volt. Úgy döntött, folyamatosan táplálni fogja a tüzet, hogy a csiholóvasát kímélje, és hogy az esetleg a sziget közelében járó hajók legénységének a figyelmét felhívja. Bár nyilvánvaló volt, hogy az arra tévedő tengerészek figyelmét mi sem vonhatja jobban magára, mint a *Virginie* roncsa, amely még mindig a zátony tetején meredezett, annál is inkább, hogy busás zsákmányban reménykedhetett, aki megkaparinthatta.

Tudta, hogy jó volna, ha rászánná magát, és a fegyvereket, eszközöket, élelmiszer-tartalékokat kimenekítené a hajó gyomrából, mielőtt egy újabb vihar el nem mossa az egészet. De még mindig reménykedett, hogy nem lesz rájuk szüksége, mivel – gondolta – hamarosan érkezik a keresésére küldött

hajó. Éppen ezért minden erejét annak szentelte, hogy jeleket helyezzen el a homokparton és a part menti sziklákon. A homokon állandóan parázsló tűz mellett faágakat halmozott fel, és egy rakás algát, amelynek segítségével valóságos füstoszlopot tud majd előidézni, ha megpillant egy vitorlát a távolban. Végül az jutott eszébe, hogy egy oszlopot beleállít a homokba, a tetejére hosszú ágat helyez, amelynek egyik vége a földet éri. Ha jeleznie kell, égő fadarabot erősít az ág egyik végére, és az ág másik végére csomózott lián segítségével magasba emeli a lángot.

Később még jobb módját találta fel a jeladásnak. A parti szikla tetején egy kiszáradt eukalip-

tusz magaslott, amelynek üreges volt a törzse. Az üreget megtöltötte gallyakkal és fadarabokkal, ezek – amint lángra lobbantja őket – az egész fát óriási fáklyává változtatják, amelynek fénye kilométerekről látható.

Azt evett, amit talált, kagylót, gyökereket, kókuszdiót, bogyókat, madár- és teknőstojást. A harmadik napon elhajította jó távolra a kecskebak maradványait, mivel már bűzleni kezdett. Hamarosan megbánta tettét, mert a keselyűk, amelyek addig rajta lakmározottak, ettől kezdve állandóan a nyomában voltak, és figyelték őt, újabb potyafalatok reményében. Néha dühében megdobálta őket kövekkel és fadarabokkal. A gyászos madarak erre lomha szárnycsapásokkal eltávolodtak, de amint abbahagyta, szinte azonnal visszajöttek.

(folytatjuk)

A Szín-téren:
Ilyés Réka
erdélyi alkotó

Továbbadni
a tudást,
amit kaptunk

Falhoz állítottam kollégámat, a sepsiszentgyörgyi Földszint csapat tagját, persze jelképesen, és nekiszegeztem kérdéseimet. Ő vette a lapot, és megválaszolta. Ilyés Réka mondatai annyira szépen jöttek, hogy beszélgetésünkől két kreatív lélek egymás felé fordulása, kölcsönös érdeklődése is kirajzolódik.

– Honnan ered a kreativitás igénye benned, milyen előzményei vannak a művészeti válsodnak?

– Még I–IV. osztályban tűnt fel a tehetségem az akkori tanító néninek a kis falusi iskolában. Emlékszem, színes gyurmából mintáztam mindenfélét, télen a hagyományos hóember helyett hószobrokat építettem. A tanító néni ajánlotta a művészeti iskolát, ezzel el is dőlt a dolog, V. osztályba Csíkszeredában felvételiztem a Nagy István Művészeti Líceumba. X. osztályban, amikor szakot kellett választani, a grafika volt a legmenőbb, nekem is az ment a legjobban.

Gyerekkoromban, az 1990-es évek végén, már mindenféle rajzfilm ment a tévében, például egy *Orosz népmesék* című sorozat, amelyet nagyon szerettem, azóta is szeretem Ivan Bilibin képvilágát, és általában az orosz grafika hatással volt

a pályaválasztásomra. Emlékszem, mondtam is egyszer a tanáromnak, hogy Moszkvába mennék egyetemre, mit szól hozzá? Aztán persze kompromisszum lett a vége, Lengyelországba jutottam el két félévet tanulni.

Csíkszeredában Siklódi Ferenc volt a vezető tanárom, a kötelező feladatokon túl például a mezzotintát is kipróbálhattam, csodálkoztak is az egyetemi felvételin, hogy Csíkban már liciben is vettük ezt a nehéz technikát. Kolozsváron folytattam grafika szakon, nagyon élveztem a tanulmányrajzokat, az ottani hiperrealista irányt meg a metszetet. Fél évet tanultam Erasmus-programmal Krakkóban, nagy szabadság volt az ottani jól felszerelt műhelyben dolgozni a romániai egyetem akkori minimális felszereltsége után. Itthon megtanultunk a semmiből improvizálni, ami a technikát illeti, Lengyelországban megvolt minden felszerelés, igazi szabadságérzet, hogy nem azon kell gondolkodni, hogyan és mivel oldjam

meg, hanem a kreatív részére tudtam koncentrálni. Krakkóban kipróbáltam a festészetet meg a szobrászatot is, már egyetemi szinten, itt kezdtem el az analóg fotót is, volt egy jól felszerelt labor, ahol fényvel és takarással izgalmas kompozíciókat tudtam kihozni, olyan igazának tűnt a dolog a digitális/telefonos fotókhoz képest.

– Mit nyújt számodra az egyéni és mit a csoportos munka? Miért tartod fontosnak a művészeti élet szervezését, miért vállalsz magadra ezt az alkotói munka mellett?

– Mindig is az egyéni munka volt a nekem való, akkor éreztem teljes biztonságot, ha átláttam és kontrollálni tudtam minden részletet. Csoportban dolgozni a barlangászati tanított meg, ahol alapszabály, hogy minimum négy személy megy ismeretlen helyre kutatni, és szó szerint az életünket bízunk a csapatra, egyszerre el is kell engedni a teljes kontroll ötletét, de teljesen át is kell látni a helyzetet. Ezzel a tapasztalattal könnyű volt egy kreatív csapatba beépülni, gondolok itt a Földszintre: ugyanúgy engedni kell az egyéni elhatározásokból a közös cél érdekében, és ez már nem esik nehezemre. Szívesen dolgozom a csapatban,

együtt rengeteg eseményt, műhelyt, kiállítást hoztunk létre, fesztiválokra kaptunk meghívásokat, úgy érzem, sok pozitívum ad a tagoknak és a résztvevőknek is.

A Földszint hozta be az én életembe a művészeti események, műhelyek szervezését. Pedagógiát is végeztem az egyetemen, de végig éreztem, hogy iskolában tanítani nem nekem való, viszont olyan emberekkel foglalkozni, akik azért jöttek el, mert érdekli őket a dolog, sokkal könnyebb, élvezetesebb, feltöltődés nekem is, nekik is. Ez az ideális formája számomra annak, hogy továbbadjam, amit kaptam.

– Hogyan éled meg mindezt nőként, anyaként?

– Anyaként is jó, hogy ez a munkám, a gyerekek nagyon korán kreatív közegben mozognak, nem csak a kiállításokon, műhelyeken alkotnak, otthon is labor a nappali: tévé, kanapé helyett ékszeres asztal, festőállvány, rajzpad, szabó-varró sarok van nálunk. A gyerekek mellett kevesebb idő jut elmélyült alkotásra, de így sem szándékozom abbahagyni, csak olyasmire váltottam, amit nem baj, ha meg kell szakítani, gyöngy ékszereket készítek és varrok, részletekben készülnek el a munkák, kis lépésekben, mégis haladok.

– Mi a hitvallásod, milyen szempontokat tartasz szem előtt?

– A textilművészet és a ruhatervezés sokáig mellőzött szenvedélyem volt. Gyermekkoromban rengeteg babaruhát varrtam, nemrég vettem elő újra, most már felnőtt változatban. A grafika és öltözködés elegyítése izgalmas terület, egyedi mintás ruhák, linópecsétek, ecoprint, shibori, batik, igazából mind régi, főleg keleten használt technikák, olyan „igazi” érzetet keltenek, kézzel készülnek, nem nagyon jöhet létre két egyforma darab. Ettől tartom értékesnek.

– Miért szereted a munkádat, és miért tartod fontosnak azt?

– Egyetlen irányelvem az alkotásban vagy egyszerűen az életben az alkalmazkodás. A dolgok mindig változnak, és minél előbb el tudjuk fogadni az új helyzetet, annál hamarabb meglátjuk az előnyeit is, az új esélyeket, a saját helyünket benne, és azt, amit jobba tehetünk.

A Cimbora most induló, új rovatában múzeumaink világába, gyűjteményeibe és kiállításaiiba fogunk bepillantani – nem szokványos módon. Hónapról hónapra egy kiemelt tárggyal vagy tárgycsoporttal jelentkezünk, és azon keresztül tekintünk rá arra a korszakra, amelynek az emlékét őrzi. Emellett azt is szeretnénk megmutatni, hogy egy múzeumi tárgy sosem csak egy tárgy: ott van benne a próbálkozás, az igyekezet, a hiba vagy éppen a kudarcc, ott vannak az álmok, örömök és nehézségek. Mesélhet gyermekkorról, szerelemtől, csalódásról, kitarásról, gyászról és számtalan más emberi tapasztalatról, érzésről és történetről, csak meg kell tanulnunk mindezt kiolvasni belőle.

Az egyes tárgyak kiválasztásánál meghatározó szempont, hogy azok állandó kiállítások részeként bármikor megtekinthetők legyenek – persze, az adott múzeumok nyitvatartási idejében. Így, ha olvasol valamiről, azt később meg is tudod nézni, például Brassóban, Kolozsváron vagy Tordán járva. Reméljük, hogy a múzeumok közelebb kerülnek hozzád, és ha múzeumban jársz, otthonosabban fogod érezni magad ott.

Sulis élet háborúban: Mag Margit füzete

Nézzük is meg az első tárgyat: így, hogy már belerázódunk az új tanévbe, egy füzetet. Ebből kiderül, hogy a magyar helyesírás szabályai régen sem voltak mindenki számára maguktól értetődőek. 1943-ban a hetedik osztályos Mag Margit eléggé választékosan fogalmazott, használt olyan szavakat, mint a „lélekölő” vagy a „poetikus”, de gondot okozott neki az „együtt” szó helyesírása, hiszen elsőre két g-vel írta le, amelyek közül az egyiket utólag kihúzta. A rövid és a hosszú i, valamint a vesszők használatában sem volt még eléggé gyakorlott, de a fogalmazások írásának egyik célja éppen a helyesírás gyakorlása volt – ahogyan ma is.

Mag Margit Székelyföldön született, és bár nem tudjuk biztosan, hogy melyik környékbeli város iskolájába járt, az

Mag Margit füzete az *Útkeresztződésben*. Csíkszereda város története című kiállításon. Fotó: Gegő Imre / Csíki Székely Múzeum

Mag Margit füzete. Kép a Csíki Székely Múzeum jóvoltából

kétségtelen, hogy diáknak lenni az 1940-es évek elején sokkal több – vagy legalábbis másfajta – kihívással járt, mint ma. Egyrészt javában zajlott a második világháború (sajnos, ma sem nehéz elképzelni, hogy körülöttünk dül a háború, míg mi éljük a többé-kevésbé nyugodt életünket...), emellett

azonban az 1940 és 1944 közötti évek érdekes időszakot jelentettek a székelyföldi városok életében. A két világháború közötti évtizedek alatt a lakosság – noha erősen vágyakozott a régi, nagy Magyarország után – valamennyire mégiscsak hozzászokott ahhoz, hogy most már egy másik országban, Romániában él. 1940-ben a második bécsi döntés következtében azonban Észak-Erdély (benne a székelyföldi városokkal) visszakerült Magyarországhoz, és rövid idő alatt ismét minden megváltozott. Ünnepek sora vette kezdetét, a településeket el-

Kedves erdélyi lányok! Szeretnék levelezni 17–18 éves Csíkszereda, Székelyudvarhely, vagy Gyergyószentmiklós környéki intelligens lánnyal. Nyáron meglátogatnánk egymást. Így ő megismerné az anyaországot, én pedig Erdélyt, 17 éves r. kat., keresk. iskolai tanuló vagyok. Fényképes leveleiteket minél előbb várom! Címző: Alföld.

Hirdetés a *Magyar Lányok* 1943. május 8-ai számában

árasztották a piros-fehér-zöld zászlók, a magyarsághoz és Magyarországhoz köthető jelképek. Az oktatási rendszert, iskolahálózatot szinte teljes mértékben átszervezték, és az úgynevezett anyaországból nemcsak hivatalnokok, hanem tanítók, tanárok is érkeztek. Nagy hangsúly esett az elvesztett évtizedek bepótlására, a visszacsatolt területek felzárkóztatására, egységesítésére (még akkor is, ha bőven voltak olyanok, akik ezt nem nézték jó szemmel), az önfeláldozó hazafiságra és a magyar nyelv elszánt védelmére (előfordult, hogy a tanuló magyartalan vagy idegenszerű kifejezéseit órák alatt nemcsak a tanár, hanem diáktársai is kijavíthatták).

Kedves táborostestvéreim! Legyetek szívesek a „Bob herceg” című operett dalainak szövegét és kótáját, továbbá háborús mű- és népdalokat küldeni. Szívességetek előre is nagyon köszönöm és csiki lapokkal, vagy régi népdalokkal viszonzom. Üdvözöl benneteket: Temesvári Rózsa, Csíkszereda, Erzsébet-körút 23.

Hirdetés a *Magyar Lányok* 1943. augusztus 14-ei számában

A legnagyobb lelkesedés ellenére megtörtént, hogy a háborús körülmények késleltették a tanév rendes megkezdését: 1940 októberének végén például a csíkszeredai polgári leányiskola több mint kétszáz beiratkozott növendéke és a teljes tanári kar készenlétben várta, hogy kezdetét vegye a tanítás, de az épületet meghatározatlan időre lefoglalta a katonakórház.

Visszatérve Mag Margit füzetére, az abban olvasható fogalmazások között találunk olyant, amely a háborús veszteségekről, illetve a reményről szól. „Azért nem csüggedünk, hanem reméljük, hogy visszaadja Isten az egész országunkat. Nagy Magyarországot” – írta a kislány. Ebben a kijelentésben erősen érződik a korabeli nevelés hatása, hiszen fiatal tizenévesként Margit már Romániában született, és ő maga nem élte át személyesen az impériumváltást, vagyis Erdély Romániához csatolását.

Emellett egy *Milyen gyakorlati munkával óhajtánám megkeresni a kenyeremet?* című fogalmazást is olvashatunk a füzetben. 1943. május 5-én a hetedik osztályos Mag Margit a következőket jegyezte le: „Sok nő jár-ke a világban, aki nem tudja, hogy mihez fogjon. Aki valami oknál fogva elesett a maga hivatásától. Ezek nehezítik meg a női kérdést. Sokan azt mondják, hogy a nőnek csakis a szellemi munka való. Az a sok lélekölő babramunka. Ma már sokan tudják, hogy a nőnek nem a szellemi munka ad biztos kenyeret. A gyakorlati munka könnyebb és biztosabb megélhetést ad. Milyen kedves gyakorlati munka a kertészet. Élő virágokkal foglalkozni. Ez sokkal poetikusabb, mint élettelen virágokat festeni dobozokra, papírokra és levelezőlapokra. Mindig nagyon szerettem a kedves kis virágocskákat. Olyan kedvesen mosolyognak az emberre. Jó illatot árasztanak és gyönyörködtetnek. Én a kertészettel szeretném megkeresni a kenyeremet. Milyen kedves foglalkozás a kis virágokat ültetni, öntözni, ápolgatni. Mindig a virágok közt járn. Szépségükben gyönyörködni, jó illatukat élvezni és velük egészen együtt élni. Nincs is talán szebb foglalkozás a kertészetnél. Sok szépre és jóra tanítják meg a nőt a kedves virágok. Megtanítják szeretni azt, akinek egy kis érzése és finom lelke van. Ezzel szembe nagyon kell őket szeretni. Ez a foglalkozás biztos megélhetést ad a nőnek. (...)”

Ezek a sorok már tájékozott, határozott személyiségről árulkodnak olyan körülmények között, hogy a korszellem, valamint a korszak népszerű lapja, a fiatalok gondolkodását tükröző és alakító *Magyar Lányok* is a hagyományos női szerepeket, az önfeláldozó hazaszeretetet, a katonákról való odaadó gondoskodást idealizálta. (Honnan tudhatjuk biztosra, hogy a *Magyar Lányok* a székelyföldi városokba is eljutott és ott is fontos szerepet játszott a közművelésben, a véleményformálásban és a kapcsolattartásban? A szerkesztőségbe érkezett olvasói levelek bizonyítják ezt – lásd a képen.)

Mindenesetre nekem tizenévesen nem fordult meg a fejemben a kertészet mint lehetséges szakma. Te gondoltál rá?

A füzetet itt tudod megnézni: Csíki Székely Múzeum, *Útkeresztződésben*. *Csíkszereda város története* – állandó kiállítás (Csíkszereda, Vár tér 2., nyitva keddtől vasárnapig 9 és 17 óra között. További információ itt: www.csikimuzeum.ro).

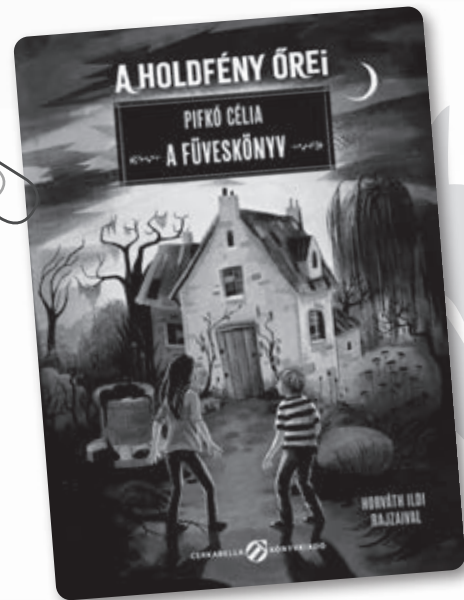
Gyógyító füvek kalandjai

PIFKÓ CÉLIA

A holdfény őrei – A füveskönyv

Horváth Ildi rajzaival

Cerkabella Könyvkiadó, 2023

Pifkó Célia Esztergomban született. Egészen fiatal kora óta tudta, hogy író szeretne lenni. A kitalált világok és karakterek megalkotása iránti szenvedélye korán megmutatkozott. Első könyvei, a *Lóci és Pötty*, valamint a *Szörnyek a szobádban* a kisebb korosztálynak szólnak. A *holdfény őrei* sorozat első kötete, *A füveskönyv* már ifjúsági kalandregény. Egy interjúban így nyilatkozik:

„Sokat voltunk együtt a testvéreimmel és unokatestvéreimmel, de nagyon szerettem azt, amikor egyedül játszhattam, mert akkor biztosan arra kanyarodott a történet, amerre én szerettem volna. A gyerekkori képzeletbeli világaimnak így igazából mindig én magam voltam a főhőse. Őserdőben magára hagyott gyerek voltam, mint Maugli. Meg nem értett várkisasszony, akinek a csínytevéseiben az egyik kancellárja segítkezik. Ódon kastélyt fedeztem fel, ahol egy titkos ajtón át egy másik világba jutottam, mint Lucy Narniába.” (sztealmamater.blog.hu)

Emlékeztek, tavaly ősszel is a HUBBY-díjas könyvekkel kezdtük Cimbi olvasólámpáját. Ez az idén sem lesz másképp. *A holdfény őrei – A füveskönyv* 2024-ben elnyerte Az év könyve díját, és az egyik diákzsúricsapattól a legnagyobb pontszámot kapta.

Nem tudom, ti hogy vagytok a furcsaságokkal, de én fanatikusa vagyok a nem hétköznapi dolgoknak. Pifkó Célia regénye telis-tele van velük: vakációs fantasy kalandregény

boszorkányokkal, varázserejű növényekkel, elátkozott csodakerttel – és még sorolhatnám.

A füveskönyv eredetileg orvosbotanikai összeállítás, gyógynövények határozószzerű gyűjteménye, tanácsadó jelleggel. A magyar irodalomból ismerősen csenghet Weöres Sándor vagy Márai Sándor füveskönyve, ezek az emberről szólnak az emberhez. Ahogyan a növényekről elolvashatjuk, melyik mire való, úgy Weöres és Márai műveiben a mindennapok érzéseinek kezeléséhez kapunk kézikönyvet. Pifkó füveskönyve pedig nektek, néha unatkozó, izgalmakat szomjazó fiataloknak szól. Egy különös kamasz-füveskönyv.

Vegyük a regény szerkezeti felépítését: a könyv prólógussal indul, amelynek szerepe felkelteni az olvasók figyelmét. A *füveskönyv* nemcsak eleget tesz ennek, még túl is szárnyalja.

Elmondom, hogyan ajánlom én olvasni ezt a könyvet.

Vegyétek előételnek az utószót, majd, ha azt elfogyasztottátok, folytassátok a prólógussal. Ezt követően, ha eléggé felcsigázódtatok, olvassátok el a regényt három nap alatt. Ha megvagytok, ismét térjete vissza a prólógusra, és máris jobban fogjátok érteni. Így értelmezhetővé válik, hogy mi is történik a prólógusban. Máskülönbem semmi esélyetek. Ugyanis a prólógus egy olyan eseményt ír le, amely ebben a műben nem fog szerepelni, így, bár figyelemfelkeltő, de nem ad a kíváncsiságra gyógyírt. A végére úgyis elfelejtetd, így újra kell majd olvasnod.

Megint elkalandoztam. Az utószó. Azért kezdjétek az utószóval, mert ha tudjátok a miértjét, akkor biztosan nem zavarnak majd annyira azok a furcsa nevek. Legalábbis engem elsőre zavartak – olyannyira, hogy az első négy oldal után újból megnéztem, jól emlékszem-e, hogy egy magyar író írta a könyvet.

Az utószóból aztán kiderül, hogy a korántsem magyar hangzású nevek nem a tinik közkedvelt „olvasszunk-be-idegen-szavakat-a-szótárunkba” szokásának szeretnének eleget tenni. Erinus a hegyi balzsamvirág latin megfelelője, Akebia a csokoládészőlőről kapta a nevét, Persica pedig őszibarackot jelent. Némely szereplőnek mélyebb kapcsolódása is van a nevéhez: Intibus szeme a nevét viselő növény színével kápráztatja el a főhős kamasz lányt, A Szomjas Malac kocsmárosának neve, Humulus Lupulus pedig a komlót jelenti, amely a sör legfőbb alapanyaga.

Az utószóból azt is megtudjuk, honnan az ihlet a növénynevekhez: „Minden kertnek szüksége van egy jó kertészre. Borónia kertjének is van. Bodoni

Jánosnak hívják. Kitalálta Persicát, Erinust és Akebia nénit, ezzel elindította ezt a történetet. Aztán gondosan ápolgatta, öntözgette, és a történet egyik hajtást hozta a másik után, amíg megszületett ez a regény. (...) János terve az volt, hogy megismerteti a gyerekekkel a kert virágait, ezért a főszereplőket növényekről nevezte el.”

A prólógus és az utószó között még húsz fejezet és egy epilógus van.

Személy szerint azok közé tartozom, akiket sohasem szippantott be Harry Potter varázsos világa. Egyszerűen sosem voltam fantasy-rajongó. Ezzel a könyvvel kapcsolatosan is voltak fenntartásaim. Aztán időközben, ahogy a történet kezdett kibontakozni, a fenntartásaim is eloszlottak.

A regény meglehetősen közhelyesen indul: a kamasz testvérpár, Erinus és Persica dilnyós nagynénjüknél kénytelenek tölteni a nyarat, egy világvégi szigeten, ahol se térfű, se wifi. A két főszereplő kezdetben undok, unott magatartást tanúsít minden iránt, ami a szigettel kapcsolatos. Ekkor még nem tudják, hogy életük legizgalmasabb nyarának néznek elébe. Gondolom, tőletek sem idegen a *bezzeg az én időmben* mondás. *Bezzeg az én időmben nem nyomkodtuk a telefont, jártunk sokat a természetben, és az élő találkozásokon volt a hangsúly.* Pifkó Célia barátságos módon terel vissza benneteket a természet és a mesék izgalmas világába.

„A könyvből pattogó szikrák törtek elő, majd lila és zöld füst kezdett szivárogni belőle. A színes füst lassan szétterjedt a szobában. Néhány pillanat múlva a szikrázás és a pattogás megszűnt, a füst pedig alaktalanul hullámozni kezdett. Néhol sűrűbb lett, formát öltött, majd ismét megritkult. Ez már önmagában is elég ijesztő látvány volt, de még rémisztőbbé tette az a kísérteties morajlás, ami a jelenséget kísérte. Megállapíthatatlan volt, hogy emberi hang-e, vagy esetleg a föld mélyének morajlása.”

A kezdeti zárkózottság hamar elszáll a két gyerekből. Amint valaki rejtélyes módon az ágyuk mellett hagy egy könyvet, kezdetét veszi ez a cseppet sem e világi vagy hétköznapi nyári vakáció.

Az egyik kedvenc részem, *A szentivánéji szívdobbanás* című fejezet egy olyan közösség szokástárába kalauzol, ahol Szent Iván éjszakáján szalmabábut égetnek és páfrányvirág-keresést szerveznek. A szigetlakó gyerekek számára még teljesen normális, hogy régi szokásokat őriznek, szertartásos eseményeken vesznek részt szüleikkel együtt. Erinus és Persica kezdetben szokatlannak találják a dolgot, ám a szerelem nagy erővel bír: képes megnyitni a szíveket és más belátásra bírni az ítélőerőt.

A két kamasz teljesen normális testvéri viszonyt ápol: együtt morgolódnak, néha civakodnak, ugratják egymást. Viszont nehezen nyílnak meg, folyton leplezik érzelmeiket egymás előtt. Aztán ez is feloldódik: a közös kalandok, rejtélyek, a félelemmel való szembenézés annyira összekovácsolja őket, hogy a nyár végére határozottan mélyül a viszonyuk.

Ha szeretitek a kalandokat, boszorkányokat, a varázst, mindenképp olvassátok el *A füveskönyvet*. Felpezsdítő olvasmány, színt és életet lophat az októberetekbe.

BAJZÁTH MÁRIA VÁLOGATÁSA

Erdők-mezők népmeséi

Ónya-Oláh Dóra rajzaival

Lampion Könyvek, Centrál Kiadói Csoport, 2023, 2024

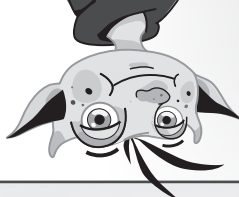
Bajzát Mária mesepedagógus, a Népmese-kincstár mesepedagógiai módszer kidolgozója. Az *Erdők-mezők népmeséi* című könyve ismeretterjesztő kategóriában nyert HUBBY-díjat.

Ha *A füveskönyv* felkeltette az érdeklődésedet a növények, állatok, a természet iránt, akkor ez a kötet izgalmas kiegészítő olvasmányként szolgálhat.

A gyűjtemény tizenegy fejezetből áll. Fejezetenként 8–12 mesét tartalmaz, és minden fejezet más-más tematika köré fonódik. Találhattok meséket a gombákról, ahol arra is választ kaptok, miért választották meg pont a gombát az erdő királyának. A könyv ugyanis nemcsak meséket, hanem legendákat is tartalmaz. A vadvirágokról, füvekről szóló fejezetből kiderül, miért hívják a genciánát Szent László fűvének, és akad olyan fejezet is, amely a láthatóról és láthatatlanról tartalmaz meséket.

Ráadásul Ónya-Oláh Dóra rajzai alapján megismerhető számos növény. Így legközelebb, ha majd az erdőben jártok, ti magatok is gyűjt-hettek gyógyító füveket.

Miért fontos beszélgetni?

A minap hallottam egy interjút, amelyben népszerű magyarországi pszichológusokat kérdeztek a jövőről, hogy szerintük 20–30 év múlva milyen problémákkal fordulnak majd az emberek hozzájuk.

„Szerintem szorongással, étkezési zavarokkal, közösségi médiától való iszonytató függéssel és az e köré csoportosítható addikciókkal, és remélhetőleg nem lesz sok, de az izolációval kapcsolatos nehézségekkel, a szeparációs szorongás valószínűleg még erősebb lesz, mint most. Ugyanis ha nem csinálunk valamit, és továbbra is ennyire fontosak lesznek az okoseszközök az életünkben, és továbbra is úgy élünk, hogy a legriasztóbb dolog a csend és az önmagunkban levés, akkor még jobban pórázra kötött ének élnek majd az életüket” – érkezett a válasz. Ugyanerre a kérdésre más egy szóval válaszolt: „Magány.” (Magányos vagy boldog jövő? – Pszichológusok válaszolnak, YouTube)

Hogy őszinte legyek, nekem is ez volt az első gondolatom. Egyre nehezebb barátkozni, egyre nehezebb olyan társaságot találni, ahol megtisztelnék azzal, hogy a beszélgetés idejére leteszik a telefont, egyre hajlamosabbak vagyunk arra, hogy a szabadidőnk egy villódzó képernyő előtt töltsük, egyedül, és ez sajnos már nem csupán a fiatalokra, hanem az összes nemzedékre egyaránt jellemző.

Pedig beszélgetni nagyon fontos. Az ember társas lény, vagyis a boldogsága, elégedettségérzete nagyban függ attól, hogy része-e egy közösségnek, vannak-e olyan barátai, akikre számíthat, akik elfogadják őt olyannak, amilyen. Ezért az odatartozás-élményért igen sok mindenre képesek vagyunk, elsősorban kamaszként. Hiszen ahhoz, hogy kapcsolódni, beszélgetni tudjunk, megosztjuk valakivel a gondolatainkat, szükségünk van társakra! Vagy mégsem?

Beszélgetés saját magunkkal

Az önmagunkkal való élő kommunikáció nem az örület jele – egészséges keretek között kifejezetten hasznos, gyógyító tevékenység. Azt hiszem, sokszor egy ilyen beszélgetéstől jobban félünk, mint a legkevésbé kedvelt tárgyunk témazáró dolgozatától. Zenét, podcasteket hallgatunk, csevegünk, percnként csekkoljuk a telefonunkat, bármit megteszünk, ami elfoglaltat láttat, ami lefoglalja az agyunkat, szórakoztat minket.

Gondolkodtál már, miért menekülünk sokszor az elől, hogy megértsük saját működésünket, meghallgassuk, mit súg a

szívünk, vagy éppen mit kiabál a testünk? Mi történne, ha egy picit csendben maradnál, kikapcsolt telefontal, zene nélkül, és ránéznél a dolgaidra, amelyek zavarnak? Ha több oldalról megközelítenéd, kérdéseket tennél fel saját magadnak, ha igyekeznél megérteni a gondolataidat, cselekedeteidet? Három évtizednyi tapasztalattal a hátam mögött azt tanácsolom, hogy ne reménykedj, hosszú távon nem tudsz elfutni magadtól. Ennyi erővel pedig akár el is kezdhetsz barátkozni a kis hanggal a fejedben.

Ebből úgy tűnhet, mondjuk, hogy az önmagaddal való beszélgetésnek muszáj ilyen komolynak, felkavarónak lennie. Pedig ezek a beszélgetések is lehetnek szerintem szórakoztatóak, megdicsérheted vagy épp fel is vidíthatod magad, ha arra van szükséged. És persze emellett iszonyú hasznos lehet az is, ha a vitát, ahol lefagytál, újrajátszod, és kitalálsz frappáns visszajelzéseket. Vagy épp arra készülsz fel a képzeleted segítségével, hogy mit mondanál, ha a titkos szerelmed hirtelen odalépne hozzád.

Beszélgetés barátokkal

A beszélgetés és a barátság fogalma megannyi szállal kötődik egymáshoz. Lehet-e barátod az, akivel nem beszélgettél még soha egy jót? Lehet-e a barátod, akivel nem tudod megosztani a titkaidat, félelmeidet? Lehet-e a barátod, akivel nem tudtok együtt nevetni, viccelődni?

Nem kezdek el megint boomerkedni, jó? Szerintem ti is látjátok, tapasztaljátok, mennyire lehúzó olyan társaságban ülni, ahol, habár emberek fizikailag együtt vannak, mindenki a saját kis világát bámulja a telefonján. Sok esetben ahelyett,

érts egyet vele! Ugyanolyan jól tud esni egy jól megfogalmazott kérdés, egy intelligens vita is.

A harmadik tanácsom az, hogy ha be akarsz vágódni egy ismeretlen emberrel, akkor kérdezz!

hogy legalább megmutatnának egymásnak egy-két videót, azt is inkább csak továbbítják chaten. Nézzük inkább azokat a dolgokat, amelyeken akár te magad is változtatni tudsz! (Bár csendben mégis megsúgom, lehet olyan szabály a társaságban is, hogy nem veszi senki elő a telefont, hacsak nem a szülők hívnak, hogy hol vagytok...)

Olyan kérdéseket tegyél fel, amelyekre nem eldöntendő, hanem kifejtős válaszokat lehet adni, s így jobban megismerheted a beszélgetőpartnered. Például: ha bármelyik könyvnek vagy filmnek a világában élhetnél egy hétig, melyik lenne az?

Hogyan beszéljess jobban?

A beszélgetéshez elengedhetetlen két dolog: figyelem és egymásra hangolódás. Kinek egyik, kinek másik okoz nehézséget, de mindkettő szuperül fejleszhető, és látni fogod azt is, hogy ha törekszel jobb lenni benne, egyre jobban fognak vágyani a társaságodra az emberek.

Szerintem te is jártál már úgy, hogy épp beszélgettél valakivel, aki mondott valamit, ami beindított benned egy szuper gondolatot. Így ahelyett, hogy teljes figyelemmel kísérted volna a társad mondandóját, már azon kattogtál, mit fogsz válaszolni. Sokszor ilyenkor ki se várjuk, hogy befejezze a gondolatát, és már a szavába vágunk. Itt az egymásra hangolódás ugyan megtörtént, viszont a figyelem elkalandozott.

A másik gyakori hiba az, hogy reakció nélkül hagyjuk, amit a másik megosztott velünk. Rosszul tud esni, ha mondd, mondd, ami kikívánczik belőled, s látod, hogy a másik figyel, mégsem érkezik reakció tőle az elmondottakra. Itt nem arra gondolok, hogy bólogass folyamatosan, és mindenben

Beszélgetés egy szakemberrel

Vannak olyan élethelyzetek és problémák, amelyek túlmutatnak azon, hogy a barátaiddal vagy a családtagjaiddal meg tudd beszélni ezeket. Arról, hogy melyek ezek, a *Tanulom magam* YouTube-csatorna készített összefoglaló videót *12 jel, hogy pszichológushoz kell menned* címmel. A pszichológusban épp az a szuper, hogy nem a barátod, ezért objektíven tud veled együtt gondolkodni, segíteni, kérdéseket feltenni.

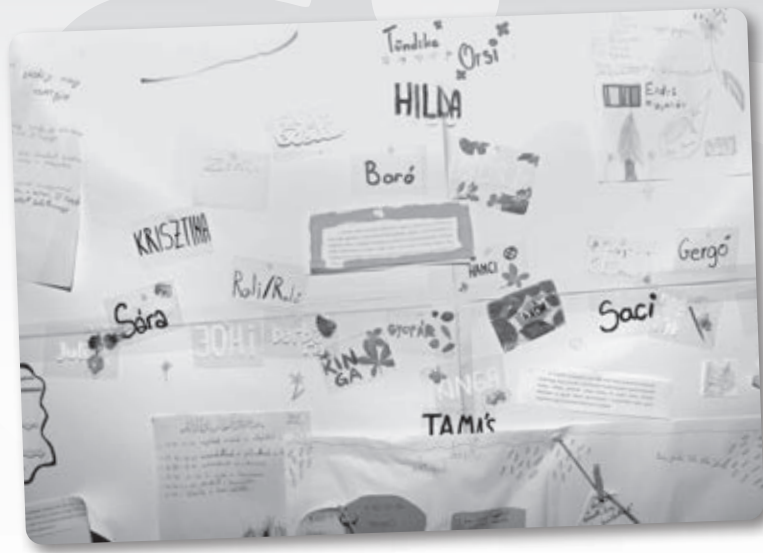
Habár én magam nem vagyok pszichológus, mégis beszélgetésre hívlak most benneteket, még ha kicsit egyoldalú is lesz ez a történet. Ha van olyan téma, kérdés, amelyről szívesen olvasnátok itt, az Cimborában, írjátok meg nekem a QR-kód mögötti Google-úrlapon! Fontos: a kérdésfeltevés névtelen, nem kapom meg az e-mail-címeket.

Térerő nélkül, szabadon

„Igazi sokk, trauma volt, amikor megérkeztünk, és kiderült: nincs telefonjel. El sem tudtam képzelni, hogy bírok ki öt napot” – mesélték nevetve táborzáráskor az idei Cimborá-műhely résztvevői. Tavalyi pályázataink nyertesei 2024. július 1. és 5. között az erdővidéki Setétpatak Panzióban ismerhették meg egymást és a lap szerkesztőinek, munkatársainak egy részét. Az együtt átélt napokat összegezve egyetértettünk abban, a digitális méregtelenítés mindannyiunkra, felnőttekre, gyermekekre is jó hatással volt, mert amint felemeltük

Gyors tempóban gyűltek a közös alkotás lenyomatai a Barlang falán. Szövegek, rajzok, frottázsok, tábori krónikák, bájtal- és méregreceptek, töredékek a műhelyfoglalkozások

tekintetünket a térerő nélküli képernyőkről, létrejöhetek a találkozások, egy kicsit megismerhettük egymást, és ez kellett ahhoz, hogy a közös alkotás, az egymástól tanulás egy csapattá kovácsoljon ilyen rövid idő, öt nap alatt is.

folyamataiból: minden helyet kapott rajta, amin közösen gondolkodtunk, ami foglalkoztatott, amit alkottunk az öt nap alatt.

A diák is tanár?

A kritikai pedagógia azt állítja, hogy minden tanár diák és minden diák tanár. Ha tanulásra gondolunk, gyakran az iskola és a vele járó nehézségek, elvárások, a végeérhetetlen magolás, a tanári tekintély jut eszünkbe. De a tanulás lehet felszabadító! Mindannyian különböző tudással, tehetséggel, érdeklődéssel és érzékenységgel rendelkezünk, és mindig tudunk újat, értékeset tanulni egymástól. A tábor első napját így hát azzal indítottuk, hogy mindannyian diák-tanárokká, tanár-diákokká váltunk.

Színházat is csináltunk!

Saját tapasztalatainkból és élményeinkből hoztunk létre több kiselőadást. Ezen a délutáni foglalkozáson visszatértünk az oktatás és a kritikai pedagógia témájához is. Ahogyan a kritikai pedagógia szemléletében a tanár diák és a diák tanár, a fórumszínházban a színész is néző és a néző is színész. Ezt a gyakorlatban úgy valósítottuk meg, hogy a nézőknek lehetőségük volt lefagyasztani az előadást, beugrani a főszereplő helyére, és így folytatni azt. Mindez azzal a céllal történt, hogy megváltoztassa az igazságtalanságot elszenvedőnek a sorsát, ötletet adva olyan forgatókönyvre, amelyben az igazságtalanság nem történik meg.

Nagyon sok személyes tapasztalatot osztottak meg a táborozók, és egyértelművé vált, hogy bár különböző településeken és iskolákban tanulnak, mégis nagyon hasonló cipőkben járnak – velünk együtt.

Ami pedig bebizonyosodott: mindannyian tudunk színházat csinálni!

Persepolis – filmajánló

Azért ajánljuk a *Persepolis* című francia-amerikai animációs filmet, mert imádtuk, és mert több szálon is kapcsolódott a tábor témáihoz. A Marjane Satrapi iráni származású író és képregénykészítő önéletrajzi képregénye alapján készült animációs film még a legfáradtabb táborozókat is a vetítővászon előtt tartotta éles hu-

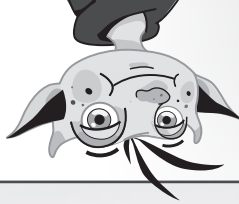

morával és látványos képi világával. És mennyi mindenről lehetett beszélni a film kapcsán! Háborúról és kamaszkorról, lázadásról, különböző rendszerekről és fontos társadalmi kérdésekről, mint például az elnyomás különböző fajtái, a migráció, a hajléktalanság.

Az irodalom és mi

Mit jelent számunkra az irodalom? Hogyan hat ránk és környezetünkre? Miért és mit írunk? Mit jelenthet szerzővé válni? Első nap ezekre a kérdésekre kerestük a választ az irodalomműhely résztvevőivel. Ennek során nem a szöveggyártás volt a célunk, sokkal inkább azoknak az elvárásoknak, előképeknek, reflexeknek a felismerése, amelyek meghatározzák az irodalomhoz fűződő viszonyunkat. A gyakorlatok nagy részében azzal kísérleteztünk, hogyan lehet más nézőpontból, más szereplő szemszögéből elmondani egy

történetet, mi változik például, ha az *én* helyett a *mi* szólal meg egy szövegben.

A második irodalomműhely alaphangulatát megszabták a *Persepolis* által felvetett kérdések. Kiáltványokról, manifesztókról beszélgettünk. Kik és milyen helyzetben fogalmaznak meg kiáltványt? Mi a szerepe? El tudunk-e képzelni egy olyan világot, amelyik kényelmes a kamasz lányok számára? El tudunk képzelni egy olyan iskolát, amely kényelmes a diákok számára?

Ti írtátok

Kamasz lányok kiáltványa

1. Követeljük, hogy értsék meg a kamasz lányok problémáit!
2. Ingyenesen hozzáférhető női tisztasági termékeket akarunk!
3. Ne külső tulajdonságok alapján ítélkezzenek fölöttünk!
4. A nemi megkülönböztetés felszámolását követeljük!
5. A mi testünk, a mi választásunk!
6. Több tiszteletet, empátiát és megértést!
7. Ne kritizáljanak, ne bántsanak!
8. Egyenlőséget!

A csütörtöki irodalomműhelyen már Lovétei Lázár László költő vette át a stafétát, akihez Szonda Szabolcs, a Cimborá szerkesztője is csatlakozott, és a versek logikájába engedtek betekintést. Pénteken, az utolsó napon közösen szőttük meg Weöres Sándor rongyszőnyegét!

Képzőművészet

A képzőművészeti oktatás hagyományos módszereinek – csendélet, krocki – alkalmazásával közösen építettük le azt a görcsös alkotói hozzáállást, amit a pontos ábrázolási szándék és a szép rajz kívánalma kelt bennünk. Drámagyakorlatokkal összefűzött egyperces alakrajzok látvány és emlékezet alapján; a ceruza irányítása fölötti kontroll feladása,

miközben társaink rajzeszközként eltulajdonítják kezünket; csukott szemmel rajzolás; imaginációs gyakorlat egy csendélet letakart részeinek ábrázolására – ilyen és ezekhez hasonló módszereket alkalmaztunk a táborban a közös rajzolás során.

A gélpint műhelyről a 31. oldalon számol be Vetrő-Bodoni Barnabás.

Testtérkép

A testtérkép a testünk, érzéseink és érzelmeink lenyomata. A táborban közösen, mégis mindenki egyénileg térképezte fel, hogy a kamaszkor érzései hogyan vannak jelen a testében. A foglalkozást a kamaszkor alapos kibeszélésével kezdtük, aztán mindenkit körberajzoltunk egy ember nagyságú papírlapon. A még csak körvonalazott formával úgy folytattuk a munkát, ahogyan csak akartuk. Írtunk, rajzoltunk, színeztünk, papírra vetettünk mindent, amit meg tudtunk fogalmazni kreatív eszközökkel.

Ismerős érzéseket láttok a képeken?

Gecse Barbara, Kuszto Anna, Kuszto Júlia

„Őzgidácska sete-suta”

Kedvenc gyerekkori mesém első sorait azért választottam a mai beszámoló címéül, mert ez jutott eszembe abban a pillanatban, amikor megláttam a csöppséget a fa tövében. De ne rohanjak ennyire előre, hiszen többet érdemel ez a történet, ezért elmesélem részletesen.

Kisebbségi gyerekekkel, diákokkal túrázni biztos nyereség, hiszen velük valóban bizonyosodnak a „több szem többet lát” mondás. Rengeteg olyan dolgot észrevesznek, ami mellett a nagyobbak könnyedén elmennek. Lehet egy apró növény vagy egy tücsök, imádkozó sáska, szalamandra a levelek között, ők biztosan észreveszik, és azonnal jelzik, hogy megfigyelhessük.

Így történt egyik táborban is, amikor egy tanösvényt járunk végig. A táblák többségét már elolvastuk, beszélünk az erdei kártevőkről, gyógynövényekről, madárfészkekről, amikor az egyik gyerek visszafojtott hangon szól, és már mutatott is az egyik bükkfa irányába. Mivel az említett területen medvék is előfordulnak, kissé riadtan tekintettünk abba az irányba. Apró bokrok, aljnövényzet nehezítette a látást, de szerencsére nem medve, csupán egy őz mozgott ott kissé zavartan. Máskor is láttam őzet erdőben, és általában, ha észrevesznek, már

inálnak is tovább. Ez azonban nem mozdult, izgatottan figyelt, alig lépett egyet-kettőt. – Ott, a kicsi a fa mögött – suttogta a gyerek, és ekkor pillantottam meg, most már többedmagammal, a fa mögött csetlő-botló őzgidát. Egy picit közelebb osontam, és alig hittem a szememnek: nem egy, hanem két őzgidá próbált lábra állni és távolabb menni a kíváncsi gyerekseregtől.

Amikor már mindenki észrevette a nem mindennapi csodát, elcsendesedtünk, és lopva figyeltük, amint az izgatott őzsuta megpróbálta két újszülött őzikéjét a biztonságosabb erdőrésszhez vezetni. Hihetetlen, hogy alig pár perccel születésük után már képesek ezek a csodálatos növényevők lábra állni és menni, majd szaladni a veszély elől.

Mi pedig szintén izgatottan és boldogan folytattuk utunkat, de a tanösvény hátralévő tábláit már nem sikerült az addigiakhoz hasonlóan bemutatni, hiszen mindenki a két újszülött őzikéről beszélt, egymás szavába vágva.

Tudtad?

Az őz párosujjú patás emlős (hasonlóan a szarvashoz, tehénhez).

Növényevő, kérődző állat.

Hímjét baknak, nőstényét sutának, kicsinyét gidának nevezzük.

Szőrét évente kétszer váltja (nyáron sárgás-vöröses, télen szürkésbarna).

A far hátulján található fehér folt neve: tükör.

A bak hasán lévő, az ivarszerv körüli szőrzet neve pamacs.

A vemhességi idő 9 hónap. Gyakori az ikerellés.

A szerző felvételei

Szijasytok!

Eccerke dögmeleg van, én mondom. Kéne egy lékkondi. Apuci akarja, anyuci nem. Met anyuci szerint a lékkonditól huzatot lehet kapni. Attól, hogy 10 ablak s 4 ajtó nyitva van éjjel-nappal, attól nem lehet kapni, de 1 béna lékkonditól igen. Mondjuk mi apucival rövid nadrágban vagyunk egész nap, így elviselhető. Csak lenne 1 nagyobb hűtő. Met ebbe a vacakba nem fér bele a dinye. Vagy ha belefér a dinye, akkor minden a konyhába van az asztalon. Vaj, tej, szalámi, víz ottan. Apuci azt mondta, hogy ők régen leengedték a dinyét a kútba, ott hűlt. Mi nem tudjuk leengedni, mert a kútunk pompás. Már nem úgy pompás, hogy nagyszerű, hanem úgy, hogy pompálni kell a vizet felfelé. Eszter a mondatot megmutatom majd a magyartanárnéninek, met mindig boldog a Zértelmű szavaktól.

Csak nem tudom, mikor találkozok vele, mert úgy néz ki, novemberig megint cserediák leszek. Hihetetlen, hogy mennyire szeretnek a tanárok, mondta tata lelkesen. Mindig téged akarnak elcserélni! Ez nekem is furcsa, de próbálok együtt élni a népszerűséggel. Még a fizikatanár is azt mondta, menj, Cimbi, nyugodtan, majd küldöm utánad a leckét. Pedig fizikából tényleg nem én vagyok a legjobb.

Apuciékka lementünk Korfuba, mert ott van egy iskola, ahová mehetnék cserediáknak. Az igazgató javasolta eszter, azt mondta, jobb, ha valami szigetre megyek. Végül is nekem mindegy, nem vagyok én Monte Kristóf, hogy szökössek a szigetről. Ha Korfu, hát Korfu.

Apucival megnéztünk vagy 20 strandot, volt köves, homokos, kavicsos, sziklás, mert a tengeri sünökről szeretnék írni valami dolgozatot, s azért. Bukarestből másfél óra repülővel, ez tényleg nem rossz. Adnak zsebpénzt, kaját, szállást, és ha akarok, bejárhatok az iskolába. De előtte meg kell tanuljam a görög ábécét. Na, az nehéz. ΜΒΩΣ, ilyen betűk vannak. Tiszta fizika a görög.

A strandokban meleg volt a víz. De nem olyan, mint a kád, hogy lehetne hideg vizet engedni bele. Pedig olvadnak a gleccserek sa jégsapkák, mondta a földrajztanár, de jég csak a vendéglőben volt. Vettünk apucival 5 kilót, magunkra borítottuk. Csepp a tengerben. Kidobott pénz, nem hűtött semmit.

Remélem, októbertől jobb lesz, állítólag a mediterán vidéken akkor van jó idő. És én akkor és ott kezdem az évet. Ha arra jártok, látogassatok meg, mindenkit várok!

Éjjen a csengő!

Szókereső: 90 éve született Hervay Gizella

Hervay Gizella és Kobak (forrás: pim.hu)

Hervay Gizella (Makó, 1934. október 10. – Budapest, 1982. július 2.): költő, író, műfordító.

A Kobak-meséket 1964 szeptemberétől kezdte közölni a kolozsvári *Napsugár* gyermeklapban, 1966-ban megjelent a háromrészes *Kobak könyve* első kötete. Kobak – Szilágyi

Attila, Szilágyi Domokos költő és Hervay Gizella fia – tragikus körülmények között tizenöt éves korában, 1977 márciusában a bukaresti földrengésben életét veszítette.

Húzd ki a kiemelt szavakat a betűhalmazból a lehetséges nyolc irányban (fel, le, jobbra, balra és átlósan), majd olvasd össze sorban (a vízszintes sorokat követve) a megmaradt 15 betűt. Megfejtésül az 1978-ban megjelent verseskötete címet kapod, amelyben az 1976-ban elhunyt Szilágyi Domokosnak és Szilágyi Attilának állított emléket.

Fordított-mese

Úgy kezdődött, hogy Kobak **visszaütött**. Ezután Jóska **lelent** Kobaknak egy pofont, és Kobak csúfolni kezdte:

T	T	T	O	R	G	U	A	Z	S	S	I	V
K	L	É	P	E	G	E	T	N	I	K	I	S
V	E	Á	E	A	R	C	L	O	P	S	T	Z
I	T	N	R	L	T	E	T	É	S	Ü	F	E
S	L	E	Y	T	A	S	Z	Z	S	E	T	R
S	É	B	I	E	Á	T	A	S	L	Z	N	T
Z	F	É	N	E	R	H	Z	F	Y	L	E	E
A	E	Z	K	T	Á	E	U	S	M	G	K	S
Ü	K	E	A	T	N	T	T	A	A	D	E	Z
T	I	K	R	T	O	Á	V	A	S	A	L	Ó
Ö	K	Á	E	T	L	E	K	E	N	É	R	R
T	L	T	T	E	D	E	G	E	L	E	M	T
T	T	O	D	O	K	A	S	O	M	G	E	M

– Sóska, Jóska!

Most Jóska visszafelé kezdett **lépegetni**, Kobak is, és szépen eltávolodtak egymástól. Kobak egészen hazáig **hátrált**. Először kinyílt az ajtó, aztán fogta meg a kilincset. A kabát **visszaugrott** a fogásra, a cipő kifűződött. A cipőkefe Kobak **kezében** termett, **kikefélt** a cipőt, s egyszerre szörnyen poros lett.

A **vasaló** forró volt, egyszerre kihűlt.

Kobak behátrált a szobába. A **szerteszört** játékok visszaugrottak a **polcra**. Kobak abbahagyta az éneklést, aztán **énekel**, aztán elkezdett énekelni, így:

„...szágba
Lengyelor-
készül anyjához
, tóban fekete
fürdik kacska Kis-”

Aztán Mama azt mondta: – Egészségedre! – mire Kobak kifújta az orrát, majd **tüsszentett** egy nagyot.

– Köszönöm, nem kérek – mondta Kobak, majd Mama megkérdezte: – Nem kérsz egy almát?

A következő percben Mama hazaérkezett, majd **visszahátrált** a piacra.

Kobak gyorsan rendet próbált **rakni**, hogy ha Mama hazajön, ne haragudjék, majd szétszórta a játékeit. Most indult Mama a piacra. Mégezután otthon volt, és elmosogatta a reggeli edényt. Kobak megköszönte a reggelit, felállt az **asztal** mellől, és **egyszer** csak ott ült a reggeli mellett. Már csak egy falatja volt hátra, aztán kettő, aztán három... aztán az egész karéj. Mama megkente a kenyeret vajjal, aztán leszelte, aztán elővette a **kenyeret** a kenyérruhából. A tej **felfutott** púposra, aztán **melegedett**, aztán odakészítette Mama, aztán begyűjtötte a tüzet, és behozta a tejet. Kobak most visszahátrált a szobába, felvette a kötött kabátot, utána alá a blúzt, nadrágot, alá a harisnyát, kispaptyát. Aztán megtörülközött, aztán **megmosakodott**, aztán kibújt az ágyból, aztán felébredt. Mégezután pedig aludt egész tegnap estig, míg el nem aludt.

Hervay Gizella verssorai a hálóban

	Óhajtja	Gyakori ige- végződés	Vésővel eltávolít	Vízzel beborít	A nitrogén vegyjele	Emberi Jogok Európai Bizósága (román röv.)	Hullám- lovaglás	Házfa!	Tasak része!	Szó- toldalék	Üres Vác!	„Buda az ..., mellette az öccse,” (Arany János)	
2.													S
Fatuskót feszít					A közelebbi Liter			A legnép- szerűbb Donald					
Rimelő!		4. Brit politikus (Johnson)						N	Gramm		Zloty röv.	... a tét (Crystal-dal)	
Nemzet- köz- bankszám- laszám					Sértés- gerinc					Becézett Attila			
					Kontinens					Az itrium vegyjele			
Tő és folyó Olasz- országban						... rá! (Felejtük ell)							
3.						Alacsony Dániában!							
Ellen- értéke				Könnyed udvarlás						Sírkőn olvasható			
1.				Disze						Ürlény			
Észak			Rést vágat bele								A harma- dik személy		Tesla
Földet forgat			Papagáj- fajta								A jó d vegyjele		
Névelő!		Larnaka focicsapata				Páratlan srégen!					Kézzel jelez		
		Spielberg filmje				Döcögni kezd!							
Zúz				Ajándékoz			Giga						
				Tötrész!			A tetejére						
Doku- mentum					Svéd aprópénz								
					Mértani test								
Kerreg, zakatol						Dátumrag							
						New Years Day							
Középen bekap!				Ügyne- vezett			A 17. betű						
				Román ember			Népies bácsi						
Néma inka!			Úgy (népiesen)										
			Vonalzó- fajta										
	K												

Cimbi képtára

VETRÓ-BODONI BARNABÁS

Csoda született a Cimborá-műhelyben

Mindig örömmel veszek részt a Cimborá műhelymunkáin. Többször is hangsúlyoztam már, mennyire hálás vagyok, hogy egy ilyen jó „válogatott” csapattal dolgozhatok. Aki ilyenkor jelen van, fogékony a kreatív munkára, a csapattársi együttműködésre, az új befogadására. Nincs fék közöttük, senki sem gátolja a gördülékeny, pozitív hangvételű folyamatot.

Ezért idén nyáron is elég volt párszor elismételnem a munka menetét, miközben készítettem is a levonatokat, hogy a második munkáját már mindenki önállóan készíthesse el. Az erdei helyszín, mint műhelykörnyezet, több csodás növényes gélprintet is eredményezett, a bátrabbak kartonformákkal pecsételtek.

Az eredmény a fotókon látható, és elégedettek lehetünk, hiszen akkor, ott, velünk és általunk a csoda megszülethetett!

RENDELD MEG
MOST A
CIMBORÁT!

Előfizetési díj: **30 lej**
(a 2024–25-ös tanévre)

A Cimborá ára nem előfizetőknek:
4 lej / lapszám.

- keresd az iskolai terjesztőnél
- érdeklődj a 0752 062 885-ös telefonszámon
- írd a cimboramail@gmail.com címre

www.cimbora.net

